

سند توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری استان زنجان

کزارش موضوع نشی ۵ از مرحله دوم شرح خدمات مشاور ماد

سند سگتاهی توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در استان برآمی دوران برنامه پنجم توسعه (۱۳۹۰-۱۳۹۴)

(اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان)

محترم: جهاد انقلابی واحد استان زنجان

میراجری: مهدی عباسی

میرعلمی: علی نصیری اقدم

هیکل: میراعظی، فرزانه فیض آبادی

ویرایش سوم

فهرست مطالب

صفحه

موضوع

۱	پیشگفتار
۱- نقش قانونی (مأموریت‌ها و وظایف) دستگاه در توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف اقتصاد	۳
۳	مقدمه
۴- مستندات تنظیم برنامه توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری دستگاه (اسناد بالا دست)	۴
۴-۱- چشم‌انداز بیست ساله	۴
۵- برنامه چهارم توسعه	۵
۶- سیاست‌های اجرایی- ابلاغی مقام رهبری	۶
۶-۲- قانون برنامه پنجم توسعه	۶
۹-۲- سند ملی توسعه استان	۹
۹-۳- ارزیابی تحول رشد اقتصادی، بهره‌وری نیروی کار، اشتغال و سرمایه‌گذاری در برنامه‌های سوم و چهارم توسعه	۹
۹-۱- ارزیابی تحول رشد اقتصادی و بهره‌وری نیروی کار در فعالیت‌های تحت پوشش دستگاه (اعم از فعالیت‌های تحت تصدی و نظارت) و مقایسه آن با اهداف برنامه‌های فوق	۹
۹-۲- ارزیابی تحول اشتغال و سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های تحت تصدی دستگاه و مقایسه آن با اهداف برنامه‌های فوق	۱۳
۹-۴- ارزیابی سیاست‌ها و اقدامات اجرایی دستگاه برای توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در برنامه‌های سوم و چهارم توسعه	۲۳
۹-۵- تحلیل نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای اشتغال در بخش‌های تحت تصدی و نظارت دستگاه به منظور تعیین مزیت‌های نسبی و رقابتی بخش‌های تولیدکننده کالاها و خدمات قابل مبادله در بازار	۳۰
۹-۱- نقاط قوت	۳۰
۹-۲- نقاط ضعف	۳۱
۹-۳- فرصت‌ها	۳۲
۹-۴- تهدیدهای	۳۲
۹-۶- تعیین اهداف کمی دستگاه در دوران برنامه پنجم	۳۳
۹-۷- راهبردهای اساسی اشتغال دستگاه در دوران برنامه پنجم	۳۳
۹-۸- سیاست‌ها و اقدامات اجرایی دستگاه برای پیشبرد اهداف توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در دوران برنامه پنجم	۳۵
۹-۹- برنامه دستگاه برای سازماندهی و اجرای طرح‌های سرمایه‌گذاری بخش عمومی، خصوصی و تعاونی	۳۶
۹-۱۰- برآورد سرمایه‌گذاری مورد نیاز برای تحقق اهداف کمی دستگاه به تفکیک بخش‌های عمومی، خصوصی و تعاونی در دوران برنامه پنجم برای فعالیت‌های تحت پوشش دستگاه	۳۷
۹-۱۰-۱- برآورد سرمایه‌گذاری در دوره برنامه پنجم توسعه	۳۷

۳۹.....	۲-۱۰- سرمایه‌گذاری مورد نیاز در برنامه پنجم استان به تفکیک بخش عمومی، خصوصی و تعاونی .....
۳۹.....	۱۱- تأمین منابع مالی برای سرمایه‌گذاری‌های بخش عمومی، خصوصی و تعاونی در دوران برنامه پنجم.....
۳۹.....	۱۲- تعهدات دستگاه برای تسهیل ایجاد اشتغال و توسعه سرمایه‌گذاری در بخش‌های خصوصی و تعاونی .....
۴۰	۱-۱۲- کمک‌های فنی .....
۴۰	۲-۱۲- آموزش .....
۴۰	۳-۱۲- بخشدگی جرایم برای کارفرمایان .....
۴۰	۴-۱۲- خصوصی‌سازی .....
۴۱	۵-۱۲- ساده‌سازی مقررات و تشریفات اداری .....
۴۱	۶-۱۲- مبارزه با فساد اداری .....
۴۱	۷-۱۲- سرمایه‌گذاری در پروژه‌های مکمل .....

فهرست جداول

صفحه

موضوع

جدول ۱. سیاست‌های کلان ابلاغی برنامه پنجم در حوزه نظام تأمین اجتماعی ۷	
جدول ۲. مواد قانون (لایحه) پنجم توسعه در ارتباط با سازمان رفاه و تأمین اجتماعی ۸	
جدول ۳. مقایسه ارزش افزوده و نرخ رشد سالانه آن در بخش تأمین اجتماعی اجباری طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۶ ..... ۱۰	
جدول ۴. مقایسه ارزش ستانده و نرخ رشد سالانه آن در بخش تأمین اجتماعی اجباری طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۶ ..... ۱۱	
جدول ۵. تحولات بهره‌وری نیروی کار و رشد آن در بخش اداره امور عمومی و خدمات شهری استان زنجان طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۶ ..... ۱۲	
جدول ۶. تعداد کارکنان اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان ۱۴	
جدول ۷. ساختار بخشی اشتغال استان بر حسب گروه‌های عمدۀ فعالیت در سال‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵ واحد: درصد ۱۵	
جدول ۸. ضرایب اشتغال مستقیم اداره امور عمومی و خدمات شهری استان زنجان را در دوره ۱۳۷۹-۱۳۸۶ ..... ۱۸	
جدول ۹. ضرایب اشتغال غیرمستقیم بخش اداره امور عمومی و خدمات شهری استان زنجان را در دوره ۱۳۷۹-۱۳۸۶ ..... ۱۹	
جدول ۱۰. ضرایب اشتغال مستقیم و غیرمستقیم (توان اشتغال‌زایی) بخش اداره امور عمومی و خدمات شهری استان زنجان در دوره ۱۳۸۶-۱۳۷۹ ..... ۱۹	
جدول ۱۱. برآورده از تحولات سرمایه‌گذاری در بخش اداره امور عمومی و خدمات شهری طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۶ ..... ۲۱	
جدول ۱۲. ریسک سرمایه‌گذاری در هر فعالیت اقتصادی با توجه به ارزش افزوده فعالیت ۲۲	
جدول ۱۳. کارگاه‌های زیر پوشش اداره کل تأمین اجتماعی بر حسب نوع بیمه در استان زنجان ۲۴	
جدول ۱۴. بیمه‌شدگان اصلی زیر پوشش اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان ۲۵	
جدول ۱۵. تعداد مقرری بگیران بیمه بیکاری اصلی زیر پوشش اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان ۲۶	
جدول ۱۶. درآمد-هزینه بیمه بیکاری استان زنجان ۲۷	
جدول ۱۷. تعداد مستمری بگیران اصلی زیر پوشش اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان ۲۸	
جدول ۱۸. وضعیت تعهدات بلندمدت تأمین اجتماعی استان زنجان ۲۹	
جدول ۱۹. پرونده‌های رسیدگی شده در هیئت‌های بدوي و تجدید نظر استان ۳۰	
جدول ۲۰. اهداف توسعه بخش رفاه، تأمین اجتماعی و امور ایثارگران ۳۳	
جدول ۲۱. عملکرد آموزش اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان ۳۵	
جدول ۲۲. پروژه‌های ملی در دست اجرا بر حسب فعالیت ۳۶	
جدول ۲۳. پروژه‌های استانی در دست اجرا بر حسب فعالیت ۳۶	
جدول ۲۴. پروژه‌های استانی در فعالیت اداره امور عمومی، دفاعی و تأمین اجتماعی ۳۷	
جدول ۲۵. پیش‌بینی سرمایه‌گذاری بر حسب فعالیت‌های عمدۀ اقتصادی در دوران برنامه پنجم توسعه به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ ..... ۳۸	

جدول ۲۶. سرمایه‌گذاری مورد نیاز در برنامه پنجم استان به تفکیک گروه‌های عمدۀ فعالیت و بخش مجری به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶.....
۳۹.....

فهرست نمودارها

صفحه

موضوع

نمودار ۱. روند رشد ارزش افزوده استان در بخش تأمین اجتماعی اجباری طی سال‌های ۱۳۸۰-۸۶.....	۱۰
نمودار ۲. روند رشد ارزش ستانده استان در بخش تأمین اجتماعی اجباری طی سال‌های ۱۳۸۰-۸۶.....	۱۱
نمودار ۳. روند رشد بهره‌وری نیروی کار در بخش اداره امور عمومی و خدمات شهری طی سال‌های ۱۳۸۰-۸۶.....	۱۳
نمودار ۴. تعداد کارکنان اداره کل تأمین اجتماعی استان طی سال‌های ۱۳۸۴-۸۹.....	۱۴
نمودار ۵. تعداد کارگاه‌ها و تعداد بازرسی‌های انجام شده از کارگاه‌های اداره کل تأمین اجتماعی استان طی سال‌های ۱۳۸۴-۸۹.....	۱۴
نمودار ۶. روند رشد سرمایه‌گذاری در بخش اداره امور عمومی و خدمات شهری طی سال‌های ۱۳۸۰-۸۶.....	۲۱
نمودار ۷. نمودار ریسک سرمایه‌گذاری در فعالیت اقتصادی	۲۳
نمودار ۸. کارگاه‌های زیر پوشش اداره کل تأمین اجتماعی از سال ۱۳۸۰ تا ۸۸.....	۲۴
نمودار ۹. بیمه‌شدگان اصلی زیر پوشش اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان.....	۲۵
نمودار ۱۰. تعداد مقرری بگیران بیمه بیکاری اصلی زیر پوشش اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان	۲۶
نمودار ۱۱. مقایسه درآمد هزینه بیمه بیکاری استان زنجان.....	۲۷
نمودار ۱۲. تعداد مستمری بگیران اصلی زیر پوشش اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان	۲۸
نمودار ۱۳. پرونده‌های رسیدگی شده در هیئت‌های بدوی و تجدید نظر استان	۳۰

پیشگفتار^۱

لازمه یک زندگی سالم، دسترسی به فرصت‌های شغلی مناسب و امرار معاش از محل درآمدهای آن است و لازمه در دسترس بودن فرصت‌های شغلی مناسب سرمایه‌گذاری است. لذا هر جامعه‌ای برای دستیابی به رشد و توسعه پایدار و رقم زدن حداقلی از رفاه برای شهروندان خود باید به الزامات و پیش زمینه‌های سرمایه‌گذاری و اشتغال‌زایی امعان نظر داشته باشد و مقدمات آن را مهیا نماید.

سند توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری استان زنجان با هدف ایجاد فضای مساعد سرمایه‌گذاری و رفع موانع کسب و کار و در نتیجه ایجاد فرصت‌های شغلی پایدار تهیه شده است. در این سند ضمن پرداختن به عملکرد گذشته استان در بازار کار و شناسایی مزیت‌های نسبی استان، نقاط قوت و ضعف و فرصت‌ها و تهدیدهای سرمایه‌گذاری در استان شناسایی شده و بر مبنای آن برنامه‌های توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری استان تدوین شده است.

در بخشی از این سند عملیاتی به نقش و جایگاه دستگاه‌ها و سازمان‌های دولتی در توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری پرداخته شده و در راستای ترسیم آن نقش و جایگاه تهیه اسناد توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری دستگاهی تهیه شده است.

این نکته به غایت درست است که وظیفه دستگاه‌های دولتی خلق فرصت‌های شغلی مستقیم نیست و نمی‌توان انتظار داشت که این دستگاه‌ها از طریق سرمایه‌گذاری و بر عهده گرفتن تصدی‌های جدید برای افراد بیکار استان شغل ایجاد کنند. لکن تهیه و تنظیم اسناد توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری دستگاهی از این حیث حائز اهمیت است که هر دستگاه در ارتباط با وظایف قانونی و فعالیت‌های تحت نظارت و تصدی خود محورهایی را شناسایی می‌کند که بر هزینه سرمایه‌گذاری اثرگذار است و دستگاه می‌تواند با برنامه‌ریزی از دامنه آن هزینه‌ها بکاهد و بر رقابت‌پذیری فعالیت‌های اقتصادی بیفزاید.

«اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان» وظایف متعددی در حیطه‌های گوناگون بر عهده دارد که مهمترین سرفصل‌های آنها عبارتست از؛

- گسترش نظام بیمه‌ای و تأمین سطح بیمه همگانی برای آحاد جامعه با اولویت دادن به بیمه‌های مبتنی
- بر بازار کار و اشتغال.

---

^۱ در این سند به دلیل فقدان آمار و اطلاعات مورد نیاز و یا عدم موضوعیت تعدادی از بندهای شرح خدمات با ساختار اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان، بررسی برخی زیربخش‌های شرح خدمات از دستور کار خارج شده است.

- ایجاد هماهنگی و انسجام بین بخش‌های مختلف بیمه‌های اجتماعی و درمانی. اجرای طرح بیمه اجباری مزدبگیران.

- گسترش بیمه‌های خاص جبران خسارات ناشی از حوادث طبیعی از قبیل سیل، خشکسالی، زلزله و طوفان.

- پشتیبانی حقوقی از بیمه‌های تكمیلی.

- نظارت بر عملکرد صندوق‌های بیمه‌ای.

به منظور انجام وظایف پرشمرده، این اداره برخی برنامه‌ها و اقدامات اجرایی در پیش رو قرار داده است که می‌تواند نقش مهمی در بهبود محیط کسب و کار، کاهش هزینه‌های سرمایه‌گذاری و توسعه فرصت‌های شغلی ایفا نماید.

با این رویکرد، سند حاضر در ۱۲ بند به شرح زیر تنظیم شده است:

✓ بند نخست، بررسی نقش قانونی دستگاه در توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف اقتصاد

✓ بند دوم، مطالعه مستندات تنظیم برنامه توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری دستگاه (اسناد بالا دست)

✓ بند سوم، ارزیابی تحول رشد اقتصادی، بهره‌وری نیروی کار، اشتغال و سرمایه‌گذاری در برنامه‌های سوم و چهارم

✓ بند چهارم، ارزیابی سیاست‌ها و اقدامات اجرایی دستگاه برای توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در طی برنامه‌های سوم و چهارم

✓ بند پنجم، تحلیل نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای اشتغال در بخش‌های تحت تصدی و نظارت دستگاه به منظور تعیین مزیت‌های نسبی و رقابتی بخش‌های تولیدکننده کالاهای خدمات قابل مبادله در بازار

✓ بند ششم، تعیین اهداف کمی دستگاه در دوران برنامه پنجم توسعه

✓ بند هفتم، راهبردهای اساسی اشتغال دستگاه در دوران برنامه پنجم

✓ بند هشتم، سیاست‌ها و اقدامات اجرایی دستگاه برای پیشبرد اهداف توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در دوران برنامه پنجم توسعه

- ✓ بند نهم، برنامه دستگاه برای سازماندهی و اجرای طرح‌های سرمایه‌گذاری بخش عمومی، خصوصی و تعاونی
- ✓ بند دهم، برآورد سرمایه‌گذاری مورد نیاز برای تحقق اهداف کمی دستگاه به تفکیک بخش‌های عمومی، خصوصی و تعاونی در دوران برنامه پنجم توسعه
- ✓ بند یازدهم، تأمین مالی برای سرمایه‌گذاری‌های بخش عمومی، خصوصی و تعاونی در دوران برنامه پنجم توسعه
- ✓ و در نهایت بند دوازدهم، ارایه تعهدات دستگاه برای تسهیل ایجاد اشتغال و توسعه سرمایه‌گذاری در بخش‌های خصوصی و تعاونی

۱- نقش قانونی (مأموریت‌ها و وظایف) دستگاه در توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف اقتصاد

مقدمه

اداره کل تأمین اجتماعی در استان زنجان قبل از سال‌های ۱۳۶۴ زیر نظر منطقه شمال‌غرب کشور قرار داشت و شامل سه شعبه زنجان- ابهر- قزوین بود که در سال ۱۳۶۴ با تأسیس اداره کل تأمین اجتماعی در استان شعب زنجان- قزوین- ابهر- تاکستان- آبیک تحت پوشش این اداره کل قرار گرفتند. در سال ۱۳۷۲ با منفک شدن استان قزوین اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان با گسترش واحدهای بیمه‌ای تحت پوشش خود که شامل شعب یک و دو زنجان- ابهر- خرمدره- خدابنده- دندی و طارم گردید به فعالیت خود ادامه داد به طوری که در حال حاضر بیش از ۳۶٪ از جمعیت استان را بیمه‌شدگان و مستمری‌بگیران اصلی و تبعی اداره کل تأمین اجتماعی شامل می‌گردد. طی سال‌های اخیر نیز اداره کل استان به منظور سهولت دسترسی مخاطبین به خدمات سازمان و رضایتمندی ارباب رجوع اقدام به راهاندازی شعب اقاماری در شهرهای (سلطانیه- صائین قلعه- هیدج- ماهنشان و شهرک صنعتی زنجان) نموده است و از دیگر فعالیت‌های این اداره کل راهاندازی کارگزاری شعب یک زنجان در سال ۱۳۸۷ می‌باشد.

اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان در بخش بیمه‌ای با ۲۴۰ نفر پرسنل نسبت به ارائه خدمات به بیمه‌شدگان، کارفرمایان و مستمری‌بگیران عزیز به صورت تعهدات بلندمدت و کوتاه مدت نموده است به طوری

که بیش از ۱۱۶۰۰ نفر بیمه شده اصلی و ۱۵۷۶۱ نفر مستمری‌بگیر و ۳۵۶۹ نفر مقرری بگیر بیمه بیکاری را تحت پوشش خود تا مرداد ماه سال ۱۳۸۸ قرار داده است.

این اداره با ۷ شعبه دائمی یک زنجان، دو زنجان، ابهر، خرمدرا، خدابینده دندی و طارم و ۵ شعبه اقماری سلطانیه، شهرک صنعتی زنجان، ماهنشان و صائین قلعه و هیدج نسبت به ارائه خدمات تأمین اجتماعی در سطح استان فعالیت می‌نماید.

این اداره در برابر حق بیمه‌ای که دریافت می‌کند بیش از ۲۰ نوع خدمت ارائه می‌دهد که مهم‌ترین آنها عبارتند از:

- پرداخت مستمری بازنشستگی، از کار افتادگی، بازماندگی
- خدمات درمانی
- غرامت دستمزد ایام بیماری
- غرامت دستمزد ایام بارداری
- غرامت نقص عضو
- غرامت فوت
- کمک ازدواج

- و در نهایت اگر بیمه شده اصلی فوت کند، هزینه کفن و دفن و... به عهده اداره کل تأمین اجتماعی استان می‌باشد.

۲- مستندات تنظیم برنامه توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری دستگاه (اسناد بالا دست)

۲-۱- چشم‌انداز بیست ساله

در یک بند از سند چشم‌انداز بیست ساله توسعه کشور به بحث رفاه و تأمین اجتماعی جامعه ایران در افق بیست ساله اشاره شده است که عبارتست از:

❖ بخورداری از سلامت، رفاه و امنیت غذایی، تأمین اجتماعی، فرصت‌های برابر، تحکیم بنیان‌های مستحکم نهاد مقدس خانواده، به دور از فقر، فساد، تبعیض و بهره‌مند از محیط زیست مطلوب

۲-۲- برنامه چهارم توسعه

در ماده ۹۶ و ۹۸ فصل هشتم برنامه پنجم ساله چهارم برنامه‌های ذیل در چارچوب وظایف وزارت رفاه و تأمین اجتماعی آمده است:

- ۱- افزایش پوشش بیمه‌های اجتماعی با توجه خاص به روستائیان و عشایر و شاغلان شهری که تاکنون تحت پوشش نبوده‌اند به نحوی که برنامه بیمه‌های اجتماعی روستائیان و عشایر با مشارکت دولت و روستائیان و عشایر پس از تهیه و تصویب دولت از سال دوم برنامه چهارم به اجرا گذاشته شود.
- ۲- پوشش کامل جمعیتی از بیمه همگانی پایه خدمات درمانی
- ۳- تأمین بیمه خاص (در قالب فعالیت‌های حمایتی) برای حمایت از زنان سرپرست خانوار و افراد بی‌سرپرست با اولویت کودکان بی‌سرپرست
- ۴- هدفمند نمودن فعالیت‌های حمایتی جهت توانمندسازی افراد تحت پوشش مؤسسات و نهادهای حمایتی در راستای ورود به پوشش بیمه‌ای
- ۵- اتخاذ تمهیدات لازم جهت بازپرداخت بدھی دولت به سازمان‌های بیمه‌ای، به نحوی که ضمن جلوگیری از ایجاد بدھی جدید تا پایان برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، کل بدھی دولت به سازمان‌های بیمه‌ای تسویه شده باشد.
- ۶- اتخاذ تدبیر مورد نیاز برای کاهش طول دوره استفاده از مقررات بیکاری در جهت تنظیم بازار کار، افزایش سابقه مورد نیاز برای احراز مقرر بیکاری در سال اول برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران
- ۷- با توجه به تغییرات و روند صعودی شاخص‌های جمعیتی امید به زندگی و لزوم پایداری صندوق‌های بیمه‌ای اجتماعی و اصلاحات منطقی در مبانی محاسباتی آنها، دولت مؤلف است با استفاده از تجربه جهانی در چارچوب محاسبات بیمه‌ای اقدامات لازم را معمول دارد.
- ۸- در صورتی که نرخ رشد دستمزد اعلام شده کارگران در دو سال آخر خدمت آنها بیش از نرخ رشد طبیعی دستمزد کارگران بوده و با سال‌های قبل سازگار نباشد، مشروط یر آن که این افزایش دستمزد به دلیل ارتقای شغلی نباشد، سازمان تأمین اجتماعی علاوه بر دریافت ما به التفاوت میزان کسور سهم کارگران و کارفرما به نسبت دستمزد واقعی و دستمزد اعلام شده سال‌های قبل از کل فرمای ذیربط، خسارت واردہ بر اساس لایحه‌ای خواهد بود که توسط هیأت وزیران تهیه و برای تصویب به مجلس شورای اسلامی تقدیم خواهد شد.

- ۹- تهیه ساز و کارهای سنجش و ارزیابی سرمایه اجتماعی کشور
- ۱۰- ارائه گزارش سالانه سرمایه اجتماعی کشور و احصای علل و عوامل تأثیرگذار بر آن
- ۱۱- تصویب ساز و کارهای اجرایی لازم جهت افزایش سرمایه اجتماعی اعم از اعتماد عمومی، وفاق اجتماعی، قانون‌گرایی و وجودان فردی و اجتماعی
- ۱۲- ارزیابی رضایتمندی عمومی به صورت سالانه و انتشار تغییرات آن در اثر عملکرد عمومی حاکمیت
- ۱۳- تدوین و تصویب طرح جامع توانمندسازی و حمایت از حقوق زنان در ابعاد حقوقی، اجتماعی، اقتصادی و اجرای آن در مرجع ذیربیط
- ۱۴- تدوین طرح جامع مشارکت و نظارت مردم، سازمان‌ها، نهادهای غیردولتی و شوراهای اسلامی در توسعه پایدار کشور و فراهم کردن امکان گسترش کمی و کیفی نهادهای مدنی با اعمال سیاست‌های تشویقی

۳-۲- سیاست‌های اجرایی- ابلاغی مقام رهبری

دیدگاه‌های مقام رهبری پیرامون مقوله تأمین اجتماعی به شرح زیر آمده است:

- ❖ تأکید بر رویکرد انسان سالم و سلامت همه جانبی
- ❖ یکپارچگی در سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، ارزشیابی، نظارت و تخصیص منابع عمومی
- ❖ ارتقای شاخص‌های سلامت هوا، امنیت غذا، محیط و بهداشت جسمی و روحی
- ❖ سیاست‌های کلی نظام برای پیشگیری و کاهش خطرات ناشی از سوانح طبیعی و حوادث غیرمتربقه
- ❖ سیاست‌های کلی مبارزه با مواد مخدر
- ❖ گسترش بیمه‌های تأمین اجتماعی و افزایش حقوق مستمری بگیران
- ❖ ...

۴- ۲- قانون برنامه پنجم توسعه

در آستانه برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، به عنوان دومین برش پنجم ساله از افق چشم‌انداز بیست ساله توسعه کشور و در تداوم سیاست‌های اتخاذ شده طی برنامه چهارم توسعه، توجه به ابعاد مختلف نظام تأمین اجتماعی، همچنان از اولویت‌های کلان کشور محسوب می‌شود، به طوری که در بندهای مختلفی از سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری نیز به طور مشخص به آن اشاره شده است.

توسعه اقتصادی به همان نسبت که پیامدهای مثبت و سازنده دارد، می‌تواند پیامدهای ناگواری هم داشته باشد که بیشتر در حوزه اجتماعی نمود می‌یابد. پیامدهای اجتماعی توسعه ممکن است گاهی چنان فلاکت باز باشند که خود، باعث بیکاری، فقر، نابرابری و در غلtíden کشور در دان فقر و بدبختی شوند. این موضوع باعث شده است که در کنار اتخاذ اقدامات لازم برای جبران عقب‌ماندگی‌های حاصل از دوران‌های تاریخی گذشته (بند ۳۵) بر این نکته تأکید شود که همه فعالیت‌های مربوط به رشد و توسعه اقتصادی باید بر پایه عدالت اجتماعی و کاهش فاصله میان درآمدهای طبقات و رفع محرومیت از قشرهای کم درآمد (بند ۳۴) تنظیم شوند. برای تحقق چنین هدفی، باید رشد متوازن و هماهنگ در حوزه‌های مختلف دنبال شود که مهمترین حوزه‌های اجتماعی در این خصوص آموزش، بهداشت و اشتغال (بند ۳۱) می‌باشند. جدول ۱ و ۲، سیاست‌های کلان ابلاغی برنامه پنجم در حوزه نظام تأمین اجتماعی را نشان می‌دهد.

جدول ۱. سیاست‌های کلان ابلاغی برنامه پنجم در حوزه نظام تأمین اجتماعی

قلمرو	بند	سیاست کلان
	19-5	توسعه کمی و کیفی بیمه‌های سلامت و کاهش سهم مردم از هزینه‌های سلامت به ۲۰٪ تا پایان برنامه پنجم توسعه
	25-3	ایجاد بازار رقابتی برای ارائه خدمات بیمه درمانی
بیمه‌ای	34-1	جبران نابرابری‌های غیرموجه درآمدی از طریق سیاست‌های مالیاتی، اعطای یارانه‌های هدفمند و سازوکارهای بیمه‌ای
	35-5	تأمین بیمه فراغیر و کارآمد و گسترش کمی و کیفی نظام تأمین اجتماعی و خدمات بیمه درمانی
	31	ارتقا و هماهنگی میان اهداف توسعه‌ای: آموزش، بهداشت و اشتغال طوری که در پایان برنامه پنجم شاخص توسعه انسانی به سطح کشورهای با توسعه انسانی بالا برسد
	34-1	جبران نابرابری‌های غیرموجه درآمدی از طریق سیاست‌های مالیاتی، اعطای یارانه‌های هدفمند و سازوکارهای بیمه‌ای
حمایتی	34-2	تمکیل بانک اطلاعات مربوط به اقشار دو دهک پایین درآمدی و به هنگام کردن مداوم آن
	34-3	هدفمند کردن یارانه‌های آشکار و اجرای تدریجی هدفمند کردن یارانه‌های غیرآشکار
	35-3	کاهش فاصله دو دهک بالا و پایین درآمدی جامعه به طوری که ضریب جینی به حداقل ۳۵٪ در پایان برنامه برسد
	35-6	توسعه نظام پیشگیری از آسیب‌های فردی و اجتماعی
	20-2	سامان‌بخشی مناطق حاشیه‌نشین و پیشگیری و کنترل ناهنجاری‌های عمومی ناشی از آن
	35-7	حمایت از اقشار محروم و زنان سرپرست خانوار

مأخذ: قانون برنامه پنجم توسعه

جدول ۲. مواد قانون (لایحه) پنجم توسعه در ارتباط با سازمان رفاه و تأمین اجتماعی

مواد	بند مرتبط
ماده (۱۸)	برقراری بیمه تأمین اجتماعی و بیمه پایه سلامت برای نخبگان و نواواران علمی و فناوری
ماده (۲۷)	برقراری و استقرار نظام تأمین اجتماعی چند لایه با لحاظ حداقل سه لایه مساعدت‌های اجتماعی، بیمه‌های اجتماعی و بیمه‌های تکمیلی
ماده (۲۹)	تأمین اعتبار لازم در بودجه‌های سنواتی برای کلیه تصویب‌نامه‌ها و مصوبات اجرایی و مراجع قوه مجریه در مورد صندوق‌های بازنیستگی
ماده (۳۳)	پوشش بیمه از کارافتادگی، عمر و حوادث برای مشمولان وظیفه نیروهای مسلح و بسیجیان فعال
ماده ۳۵ بند "ب"	ساماندهی برنامه خدمات بیمه سلامت به صورت یکپارچه، مبتنی بر فناوری اطلاعات در تعامل با پرونده سلامت الکترونیکی سلامت ایرانیان
ماده ۳۸ بند "الف"	فراهرم ساختن زمینه پوشش همگانی و اجرایی بیمه پایه سلامت برای آحاد جامعه در قالب بودجه‌های سنواتی یکسان‌سازی خدمات بیمه پایه سلامت برای عموم افراد کشور تا پایان برنامه
ماده ۳۸ بند "ج"	تأمین ۱۰۰ درصد حق بیمه پایه سلامت خانوارهای نیازمند و بخشی از حق بیمه خانوارهای کارکنان کشوری و لشگری شاغل و بازنیسته
ماده ۳۸ بند "د"	طراحی نظام سطح‌بندی خدمات حمایتی و توانمندسازی مناسب با شرایط بومی، منطقه‌ای و گروه‌های هدف و فراهم‌سازی ظرفیت‌های لازم برای استقرار آن
ماده ۳۹ بند "ب"	اجرای برنامه‌های توانمندسازی برای حداقل سالیانه ۱۰ درصد خانوارهای تحت پوشش دستگاه‌های حمایتی
ماده ۳۹ بند "ج"	تأمین حق سرانه بیمه اجتماعی زنان سرپرست خانوار نیازمند، افراد بی‌سرپرست و معلولین نیازمند در طول سال‌های اجرای برنامه
ماده (۴۲)	پوشش تأمین اجتماعی برای خانواده‌هایی که سرپرست آنها تحت پوشش هیچ بیمه‌ای نیست
ماده ۴۴ بند "ب"	تأمین ۱۰۰ درصد هزینه درمانی ایثارگران شاغل و افراد تحت تکفل آنها از طریق دستگاه‌های اجرایی مربوط و ایثارگران غیر شاغل و افراد تحت تکفل آنها از طریق بنیاد شعید و امور ایثارگران
ماده ۴۴ بند "ح"	تأمین معیشت و پوشش بیمه‌ای ایثارگران و رزمندگان معسر در قالب بودجه سنواتی
ماده ۴۴ بند "ط"	ساماندهی و برقراری مستمری بسیجیان و رزمندگان معسر دوران دفاع مقدس
ماده ۴۴ بند "م"	پوشش حمایتی جانبازان فقد صورت سانحه و مدارک بالینی، که جانبازی آنها مورد تأیید کمیسیون پزشکی قرار می‌گیرد.
ماده ۵۰ بند "ج"	رفع تبعیض و نابرابری بین بازنیستگان سنوات مختلف از طریق اعمال احکام و جداول مواد (۱۰۹) و (۱۱۰) قانون مدیریت خدمات کشوری بر اساس ضریب مصوب دولت
ماده ۸۰ بند "ز"	تمدید اجرای ماده (۱۰) قانون تسهیل نوسازی صنایع (بازنیستگی پیش از موعد) در طول سال‌های برنامه پنجم
ماده ۱۱۲ بند "ز"	اختصاص حداقل ۱ درصد از محل وصول عوارض ورود و صدور کالاهای و خدمات مناطق آزاد تجاری به محرومین و نیازمندان بومی این مناطق از طریق نهادهای حمایتی
ماده ۱۹۴ بند "س"	تعمیم و گسترش بیمه روستایی و پوشش ۱۰۰ درصد آن از طریق تقویت صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر
ماده ۲۱۱ بند "ن"	رفع مشکل معیشتی خانواده‌های زندانیان بی‌بصاعث از طریق سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی با همکاری کمیته امداد امام خمینی (ره) سازمان بهزیستی و سایر نهادهای ذیربیط
ماده (۲۲۸)	تأمین حق بیمه سهم کارفرما جهت شمول بیمه بازنیستگی به افرادی که از ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی در کمیته انقلاب اسلامی و سپاه پاسداران به طور تمام وقت خدمت نموده‌اند، به میزان مدت خدمت و همچنین رزمندگانی که داوطلبانه در جبهه‌های جنگ حضور داشته‌اند به میزان مدت حضور

مأخذ: قانون برنامه پنجم توسعه

۲-۵- سند ملی توسعه استان

سند ملی توسعه استان یکی از اسناد ملی تعریف شده در ماده ۱۵۵ قانون برنامه توسعه است که رویکرد توسعه استان را در طول حداقل دو برنامه توسعه مشخص می‌کند. این سند حاوی اساسی‌ترین قابلیت‌ها و عمدۀ‌ترین تنگناهای توسعه استان بوده و با ارایه مهمترین مسائل و اهداف بلندمدت توسعه، راهبردهای بلندمدت توسعه استان را مشخص می‌سازد. بنابراین سند، اصلی‌ترین مسائل در حوزه رفاه و تأمین اجتماعی استان پایین بودن شاخص‌های توسعه انسانی، فرهنگی و هنری و اقتصادی می‌باشد. از این رو هدف بلندمدت توسعه استان نیز شامل ارتقاء شاخص‌های توسعه انسانی متناسب با مقتضیات و قابلیت‌های استان تعریف شده است.

به منظور محقق ساختن این هدف، راهبردهای بلندمدت توسعه در زمینه رفاه و تأمین اجتماعی به شرح زیر در نظر گرفته شده است:

- ❖ ریشه‌کنی فقر شدید و گرسنگی و بهره‌مندی همگانی از مواهب توسعه اقتصادی و اجتماعی
- ❖ دستیابی همگانی به آموزش ابتدایی و ترویج و بهبود برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان
- ❖ گسترش پوشش بیمه

۳- ارزیابی تحول رشد اقتصادی، بهره‌وری نیروی کار، اشتغال و سرمایه‌گذاری در برنامه‌های سوم و چهارم توسعه

۱-۳- ارزیابی تحول رشد اقتصادی و بهره‌وری نیروی کار در فعالیت‌های تحت پوشش دستگاه (اعم از فعالیت‌های تحت تصدی و نظارت) و مقایسه آن با اهداف برنامه‌های فوق به منظور ارزیابی تحولات رشد اقتصادی در بخش تأمین اجتماعی استان زنجان از برخی شاخص‌ها مانند «ارزش افزوده» و «میزان کل ستانده» استفاده شده است.

۱-۱-۳- ارزیابی تحولات رشد اقتصادی در بخش تأمین اجتماعی بر اساس ارزش افزوده

ارزش افزوده، ارزشی است که در فرآیند تولید به ارزش کالاهای واسطه‌ای افزوده می‌شود. این مفهوم به فرآیند تولید مربوط است و نه به کالای خاص. با این توضیح ابتدا به بررسی جایگاه فعالیت‌های بخش تأمین اجتماعی در استان از منظر میزان ارزش افزوده ایجاد شده به وسیله این بخش می‌پردازیم.

در جدول ۳، ارزش افزوده تأمین اجتماعی اجباری و رشد آن به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ نشان داده است.

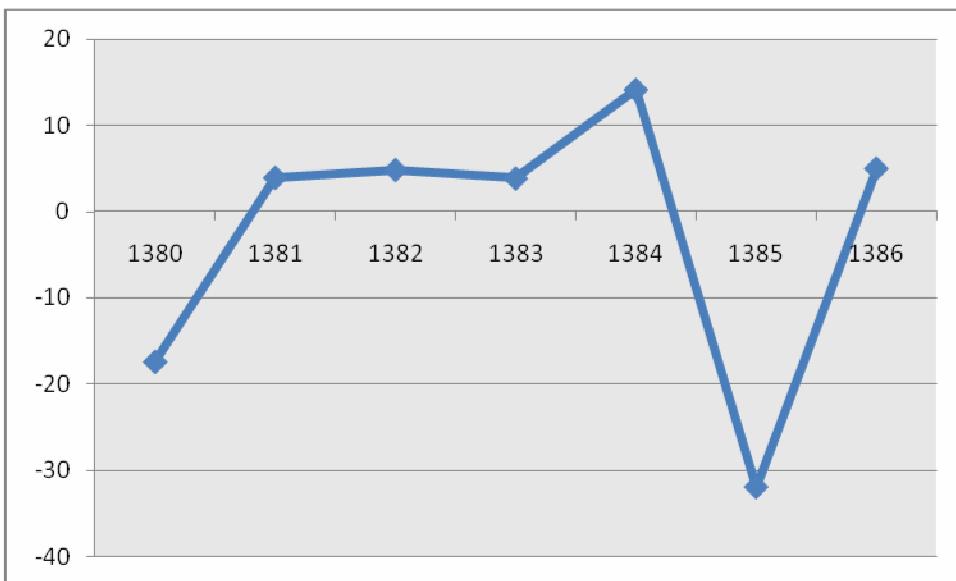
جدول ۳. مقایسه ارزش افزوده و نرخ رشد سالانه آن در بخش تأمین اجتماعی اجباری طی سال‌های ۸۶-۱۳۷۹

سال	ارزش افزوده- میلیون ریال	رشد- درصد
1386	39493	-31.94
1385	37619	14.10
1384	55271	3.82
1383	48439	4.81
1382	46657	3.91
1381	44517	-17.44
1380	42843	-
1379	51894	-

مأخذ: محاسبات مشاور مادر

نمودار شماره ۱، روند رشد ارزش افزوده بخش تأمین اجتماعی اجباری استان را طی سال‌های ۸۶-۱۳۸۰ نشان می‌دهد. همان‌طور که ملاحظه می‌شود این نرخ با افت و خیزهای مشهودی همراه بوده است به طوری که در سال‌های ۱۳۸۰ و ۱۳۸۵ از رشد منفی برخوردار بوده اما در دیگر سال‌ها توانسته به رشد مثبت دست یابد.

نمودار ۱. روند رشد ارزش افزوده استان در بخش تأمین اجتماعی اجباری طی سال‌های ۸۶-۱۳۸۰ / درصد

۲-۱-۳- ارزیابی تحولات رشد اقتصادی در بخش تأمین اجتماعی بر اساس ارزش ستانده

ستانده واحدهای تولید، مجموع کالا و خدماتی است که در آن واحد تولید می‌شود و برای استفاده در اختیار عموم قرار می‌گیرد. به عنوان نمونه ارزش ستانده بخش کشاورزی استان زنجان، مجموع کالا و خدماتی است که به وسیله بخش کشاورزی استان تولید شده است. افزایش ارزش ستانده در یک فعالیت را می‌توان به عنوان نشانه‌ای از تولید بیشتر و بزرگتر شدن آن بخش تلقی کرد.

جدول شماره ۴، ارزش ستانده بخش تأمین اجتماعی اجباری را به همراه نرخ رشد آن طی سال‌های

۸۶-۱۳۷۹ نشان می‌دهد.

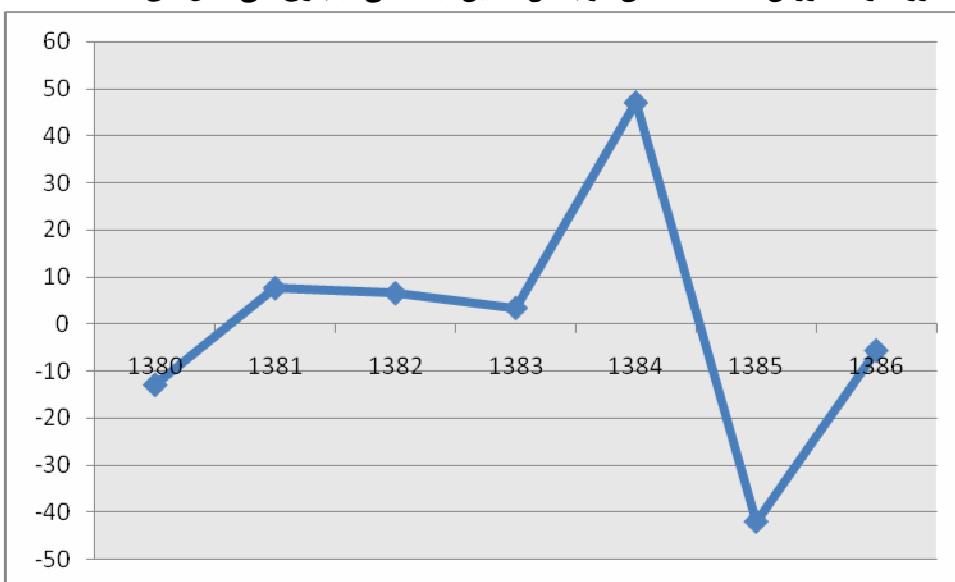
جدول ۴. مقایسه ارزش ستانده و نرخ رشد سالانه آن در بخش تأمین اجتماعی اجباری طی سال‌های ۸۶-۱۳۷۹

سال	ارزش ستانده- میلیون ریال	رشد- درصد
۱۳۸۶	44,780	-5.68
۱۳۸۵	47,477	-42.02
۱۳۸۴	81,888	47.00
۱۳۸۳	55,707	3.35
۱۳۸۲	53,903	6.51
۱۳۸۱	50,610	7.58
۱۳۸۰	47,042	-12.97
۱۳۷۹	54,054	-

مأخذ: محاسبات مشاور مادر

از نمودار شماره ۲ نیز چنین برمی‌آید که رشد ارزش ستانده در این بخش از روند ثابتی برخوردار نبوده است به طوری که از سال ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۱ از رشد منفی به رشد مثبت دست یافته و این رشد مثبت تا سال ۱۳۸۳ حفظ شده و سپس در سال ۱۳۸۴ به رقم قابل توجه +۴۷ درصد رسیده است. اما در سال ۱۳۸۵ نرخ رشد ارزش ستانده روند نزولی چشمگیری به خود گرفته و به رقم -۴۲.۰۲ کاهش یافته اما از این پس میزان رشد در سال ۱۳۸۶ افزایش داشته ولی همچنان منفی است.

نمودار ۲. روند رشد ارزش ستانده استان در بخش تأمین اجتماعی اجباری طی سال‌های ۸۶-۱۳۸۰ / درصد

۳-۱-۳- تحلیل بهرهوری نیروی کار در بخش تأمین اجتماعی

افزایش بهرهوری به این معناست که بتوان بدون تغییر در نهادهای تولید، سطح تولید را افزایش داد. بهرهوری می‌تواند در نیروی کار یا سرمایه پدید آید. حال اگر بهرهوری نیروی کار بالاتر رود آنگاه می‌توان به ازای سطح معینی از نیروی کار به تولید بالاتر دست یافت. یکی از اهداف مهمی که در برنامه چهارم توسعه کشور مورد نظر بوده، آن است که می‌باید ۳۳.۳ درصد از رشد تولید از ناحیه افزایش بهرهوری محقق شود. در این راستا، بررسی نحوه تغییر میزان بهرهوری در هر یک از فعالیت‌های اقتصادی می‌تواند نشان دهد که کدام یک از بخش‌ها به اهداف برنامه نزدیک‌تر و کدام یک دورتر هستند.

جدول شماره ۵، میزان بهرهوری^۱ در سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۶ و نیز تغییرات آن را در فعالیت‌های بخش اداره امور عمومی و خدمات شهری نشان می‌دهد. این بخش فعالیت‌هایی مانند امور عمومی، خدمات شهری، امور دفاعی، امور انتظامی و تأمین اجتماعی اجباری را شامل می‌شود. حال در این بخش به علت فقدان اطلاعات و آمارهای لازم به تفکیک هر یک از این بخش‌ها، تنها به ارایه میزان بهرهوری و نرخ آن در بخش اداره امور عمومی و خدمات شهری استان در سال‌های ۱۳۷۹-۸۶ بسنده می‌کنیم.

همان‌طور که جدول زیر نشان می‌دهد، متوسط بهرهوری در این بخش معادل ۶۹.۲ بوده و متوسط نرخ رشد آن ۳.۱ درصد است که از پایین بودن بهرهوری این بخش حکایت می‌کند.

جدول ۵. تحولات بهرهوری نیروی کار و رشد آن در بخش اداره امور عمومی و خدمات شهری استان زنجان طی سال‌های ۸۶-۱۳۷۹

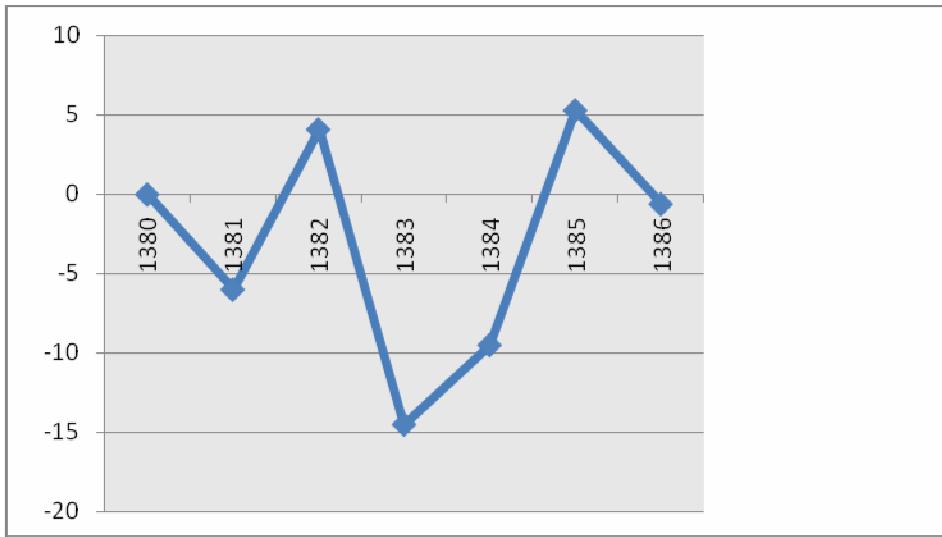
متوجه	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰	۱۳۷۹	شرح
69.2	61.7	62.1	59.0	65.2	76.3	73.3	78.0	78.0	بهرهوری
-3.1	-0.6	5.3	-9.5	-14.5	4.1	-6.0	0.0	-	درصد

مأخذ: محاسبات تحقیقی

بر طبق نمودار شماره ۳ ، رشد بهرهوری بخش اداره امور عمومی و خدمات شهری با فراز و نشیب‌های قابل توجهی همراه بوده است. به طوری که از سال ۱۳۸۰-۸۱ کاهش، از سال ۱۳۸۱-۸۲ افزایش، از سال ۱۳۸۲-۸۳ کاهش، از سال ۱۳۸۳-۸۵ افزایش و مجدد از سال ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۶ سیر نزولی به خود گرفته است.

۱- بهرهوری از تقسیم ارزش افزوده هر بخش بر اشتغال آن بخش به دست می‌آید.

نمودار ۳. روند رشد بهرهوری نیروی کار در بخش اداره امور عمومی و خدمات شهری طی سال های ۱۳۸۰-۱۳۸۶ / درصد

به طور کلی اگر بخواهیم فعالیت‌های اقتصادی را به سه دسته فعالیت با «بهرهوری پایین»، «بهرهوری متوسط» و «بهرهوری بالا» تقسیم کنیم نیاز به یک شاخص طبقه‌بندی داریم. به این ترتیب که اگر میزان متوسط بهرهوری در یک فعالیت اقتصادی در دوره مورد نظر کمتر از ۱۰۰ باشد آنگاه آن فعالیت اقتصادی دارای بهرهوری پایین خواهد بود. اگر میزان متوسط بهرهوری در یک فعالیت اقتصادی بین ۱۰۰ و ۲۰۰ باشد آنگاه آن فعالیت اقتصادی دارای بهرهوری متوسط بوده و اگر میزان متوسط بهرهوری بالای ۲۰۰ باشد، میزان بهرهوری بالا را شاهد خواهیم بود. بدین ترتیب فعالیت‌های امور عمومی و خدمات شهری استان زنجان با متوسط بهرهوری ۶۹.۲ در زمرة «فعالیت‌های با بهرهوری پایین» جای می‌گیرند.

۲-۳- ارزیابی تحول اشتغال و سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های تحت تصدی دستگاه و مقایسه آن با اهداف برنامه‌های فوق

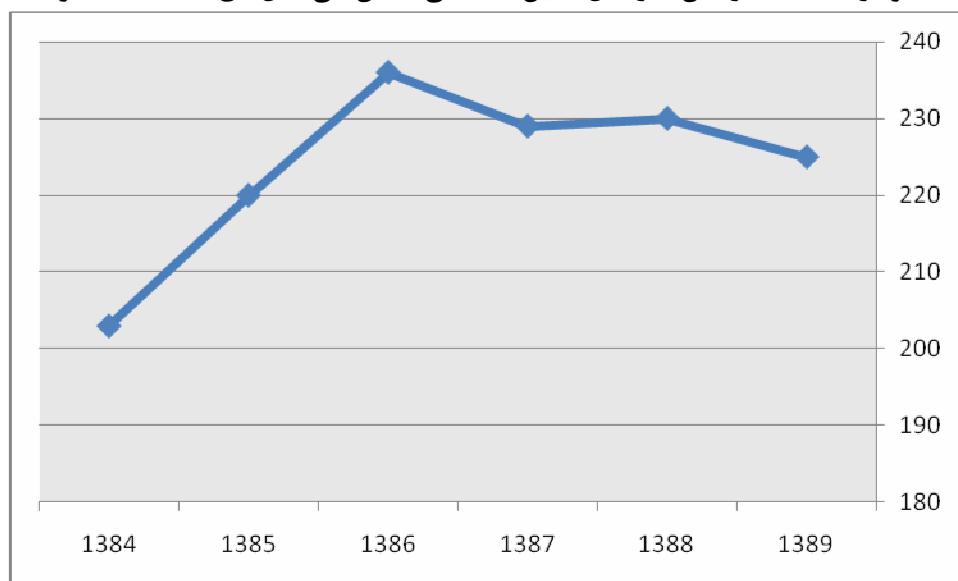
در جدول زیر تعداد کل کارکنان اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان به همراه تعداد کارگاه‌ها و نیز میزان بازرگانی‌های صورت گرفته از این اداره نشان داده شده است. همان‌طور که ملاحظه می‌شود، تعداد کارکنان این اداره از ۲۰۳ نفر در سال ۱۳۸۴ به ۲۲۵ در سال ۱۳۸۹ افزایش داشته یعنی رشدی معادل ۱۰.۸۴ درصد را تجربه کرده است. همچنین تعداد کارگاه‌های تحت نظر این اداره با رشدی معادل ۱۱.۹ درصد از ۱۴۳۴۸ واحد به ۱۶۰۵۶ واحد در سال ۱۳۸۹ رسیده است. اما در مقابل تعداد بازرگانی‌های صورت گرفته از این کارگاه‌ها کاهش قابل توجهی داشته است به طوری که نرخ رشد آن از سال ۱۳۸۴ تا ۸۹ معادل ۲۸.۴۷ درصد بوده است.

جدول ۶. تعداد کارکنان اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان

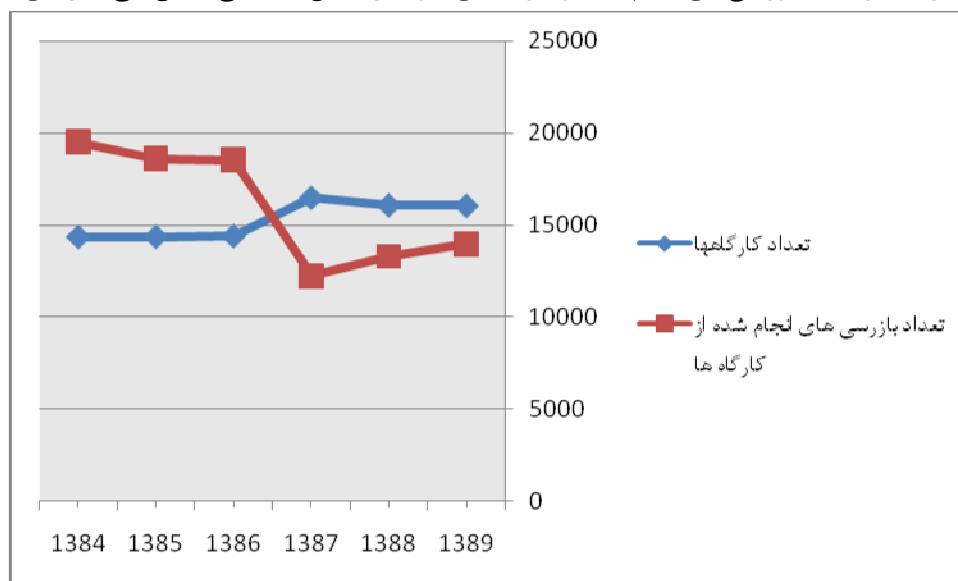
رشد- درصد	سال						واحد اندازه‌گیری	شرح
	1389	1388	1387	1386	1385	1384		
10.84	225	230	229	236	220	203	نفر	تعداد کارکنان
11.90	16056	16087	16495	14392	14355	14348	کارگاه	تعداد کارگاهها
-28.47	13952	13310	12233	18516	18624	19504	فقره	تعداد بازرسی‌های انجام شده از کارگاهها

مأخذ: اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان

نمودار ۴. تعداد کارکنان اداره کل تأمین اجتماعی استان طی سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۸۹ نفر

نمودار ۵. تعداد کارگاهها و تعداد بازرسی‌های انجام شده از کارگاه‌های اداره کل تأمین اجتماعی استان طی سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۸۹ نفر

جدول زیر توزیع درصد شاغلان استان را بر حسب گروه‌های عمدۀ فعالیت اقتصادی را نشان می‌دهد. طبق این جدول در سال ۱۳۷۵ بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری با اختصاص دادن ۳۸ درصد از کل شاغلان به خود بیشترین سهم را داشته است. پس از بخش کشاورزی، بخش صنعت با کسب ۱۷.۸ درصد در رتبه دوم قرار گرفته است. در این سال بخش اداره امور عمومی، دفاع و تأمین اجتماعی اجرای تنها ۷.۷ درصد شاغلان را به خود جذب کرده است.

آمارها گویای آن است که با گذشت ۱۰ سال (از سال ۱۳۸۵ تا ۱۳۷۵) سهم بخش کشاورزی کاهش یافته و در مقابل سهم بخش‌های صنعت، ساختمان و خدمات افزایش یافته است. به این ترتیب در سال ۱۳۷۵، بخش کشاورزی، خدمات و صنعت رتبه‌های اول تا سوم را در اختیار دارند ولی در سال ۱۳۸۵، بخش خدمات، صنعت و کشاورزی رتبه‌های اول تا سوم را در اختیار دارند. همچنین جدول شماره ۷ نشان می‌دهد که سهم بخش اداره امور عمومی، دفاع و تأمین اجتماعی اجرای طی این سال‌ها کاهش یافته و به ۶.۳ درصد در سال ۱۳۸۵ کاهش یافته یعنی تغییرات آن طی سال‌های ۸۵-۱۳۷۵ معادل ۱۸.۲ درصد بوده است.

جدول ۷. ساختار بخشی اشتغال استان بر حسب گروه‌های عمدۀ فعالیت در سال‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵ واحد: درصد

ردیف	عنوان	درصد تجزیه	۱۳۸۵	۱۳۷۵
۱	کشاورزی، شکار و جنگلداری	-22.6	29.4	38
۲	استخراج معدن	80.0	0.9	0.5
۳	صنعت- ساخت	16.3	20.7	17.8
۴	تأمین برق، گاز و آب	42.9	1	0.7
۵	ساختمان	13.1	12.1	10.7
۶	عمده‌فروشی، خردۀ فروشی، تعمیر و سایل نقلیه موتوری و کالاهای شخصی و خانگی	14.5	9.5	8.3
۷	هتل و رستوران	60.0	0.8	0.5
۸	حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات	44.2	6.2	4.3
۹	واسطه‌گری‌های مالی	42.9	1	0.7
۱۰	مستغلات، اجاره و فعالیت‌های کار و کسب	120.0	1.1	0.5
۱۱	اداره امور عمومی، دفاع و تأمین اجتماعی اجرای	-18.2	6.3	7.7
۱۲	آموزش	-7.6	6.1	6.6
۱۳	بهداشت و مددکاری اجتماعی	53.3	2.3	1.5
۱۴	سایر فعالیت‌های خدمات عمومی، اجتماعی و شخصی	33.3	1.6	1.2

مأخذ: سالنامه آماری استان

۱-۲-۳- ارزیابی توان اشتغال‌زایی بخش صنعت استان بر پایه جداول داده- ستانده در دوره

۱۳۷۹-۱۳۸۶

از نقطه نظر روش‌شناسی، ادبیات موجود نشان می‌دهد که دو نوع رویکرد کلی در جداول داده- ستانده وجود دارد. رویکرد طرف تقاضا یا رویکرد درآمد و رویکرد طرف عرضه یا رویکرد قیمت. رویکرد طرف تقاضا، آثار و تبعات مستقیم و غیرمستقیم سیاست‌های اقتصادی و اجتماعی توسعه و گسترش بخش‌های مختلف اقتصادی بر افزایش تولید، توان اشتغال‌زایی بخش‌ها، توزیع درآمد گروه‌های اقتصادی و اجتماعی نیروی کار، سرمایه، توزیع درآمد گروه‌های اقتصادی و اجتماعی خانوارها، فقر و فقرزدایی از طریق ضرایب فراینده مورد سنجش قرار می‌گیرند. در رویکرد طرف عرضه، معمولاً سیاست‌های معطوف به آثار و تبعات مستقیم و غیرمستقیم اقتصادی و اجتماعی تغییرات اقلام برونزایی (اقلام نشتی‌ها) مانند مالیات، سوبسیدها و واردات کالاهای خارجی و خدمات بر افزایش شاخص قیمت بخش‌های تولیدی، افزایش شاخص قیمت گروه‌های اقتصادی و اجتماعی نیروی کار و افزایش شاخص هزینه زندگی (شاخص هزینه مصرف) طیف وسیعی از گروه‌های اقتصادی و اجتماعی خانوارها به صورت کمی مورد بررسی قرار می‌گیرند. تأکید اصلی در این قسمت سیاست‌های معطوف به رویکرد طرف تقاضا در قالب جدول داده- ستانده متعارف است.

روابط نظری ساختار تولید و ایجاد اشتغال در بخش‌های مختلف اقتصادی را بر اساس جدول داده- ستانده متعارف می‌توان به صورت زیر بیان نمود.

رابطه زیر یک رابطه تراز تولیدی در جدول داده- ستانده است.

$$Q = A Q + F \quad (1)$$

$$Q = (I - A)^{-1} F \quad (2)$$

رابطه (۲) یک رابطه تراز تولیدی در الگوی داده- ستانده متعارف است که بر مبنای تزریق اضافی یک واحد مشخص حساب‌های برونزایی اقلام تشکیل‌دهنده (F) با فرض ثبات ساختار تولید، (ماتریس ضرایب فراینده تولید) محاسبه می‌شود.

افزایش (Q) ناشی از اثرات مستقیم و غیرمستقیم تزریق اضافی یک واحد از اقلام تشکیل‌دهنده (F)، افزایش تقاضای مستقیم و غیرمستقیم نیروی کار توسط بخش‌های مختلف اقتصادی را به دست می‌دهد. افزایش تقاضای مستقیم و غیرمستقیم نیروی کار به توان اشتغال‌زایی بخش‌ها معروف است.

به منظور ایجاد پیوند بین F ، Q و اشتغال (L) لازم است که چهار فرض اساسی زیر را در الگوی داده-ستانده در نظر گیریم:

الف) همانند فعالیت‌های مختلف اقتصادی که یک کالای اساسی و کالاهای همگن را تولید می‌کنند، اشتغال در بخش‌های مختلف نیز همگن فرض شده و بدین ترتیب اساس جایگزینی یک رده شغلی با رده دیگر شغلی همان بخش نادیده گرفته می‌شود. چنانچه آمارهای مربوط به رده‌های مختلف شغلی در سطح بخش‌ها موجود باشند (ماتریس اشتغال) در این صورت می‌توان محدودیت مذکور را برطرف نمود.

ب) نسبت اشتغال مستقیم به تولید در کلیه بخش‌ها ثابت است.

ج) اشتغال خارج از سیستم تولیدی و بدون ملاحظه ساختار درآمد طیف وسیعی از گروه‌های اقتصادی و اجتماعی نیروی کار و خانوارها که ارتباط مستقیم با جمعیت فعال و کل جمعیت جامعه دارند به سیستم تحمیل می‌گردد.

د) فقط فعالیت‌های تولیدی نقش اساسی را در ایجاد اشتغال دارند و بدین ترتیب نقش عوامل تولید و نهادهای داخلی جامعه در ایجاد اشتغال غیرمستقیم نادیده گرفته می‌شود.

در راستای پیش فروض فوق و به منظور محاسبه توان اشتغال‌زاوی بخش‌های مختلف اقتصادی، ابتدا ضرایب مستقیم اشتغال از رابطه زیر محاسبه می‌گردد.

$$I = L/Q \Leftrightarrow L = Iq \quad (3)$$

در رابطه (3) L کل اشتغال I یک ماتریس قطری ضرایب اشتغال و Q هم ارزش تولید ناخالص را آشکار می‌کند. با جایگزینی رابطه (3) در رابطه (2) رابطه جدیدی به دست می‌آید که ارتباط بین تقاضای نهایی ساختار تولید و توان اشتغال‌زاوی (نفر شغل مستقیم و غیرمستقیم ایجاد شده) توسط بخش‌های مختلف اقتصادی را نشان می‌دهد.

$$L = I (I-A)^{-1} F \quad (4)$$

$$K_{ij} = I (I-A)^{-1} K_{ij} \quad (5)$$

ماتریس K_{ij} ، ماتریس ضرایب فراینده اشتغال را نشان می‌دهد. جمع هر ستون آن نفر- شغل مستقیم و غیرمستقیم ایجاد شده ناشی از تزریق یک واحد مشخص حسابهای برون‌زا بخش‌های اقتصادی توسط آن بخش‌ها در کل اقتصاد را آشکار می‌کند. چنانچه بخواهیم نفر- شغل غیرمستقیم ایجاد شده توسط هر بخش را

محاسبه نماییم، کافی است که ضرایب مستقیم اشتغال را از ماتریس ضرایب فزاینده اشتغال کسر نماییم. رابطه زیر نفر- شغل غیرمستقیم ایجاد شده ناشی از تزریق یک واحد مشخص حساب‌های برونزرا را بیان می‌کند.

$$IL = (K - I) F = PF \quad (6)$$

$$P = (K - I) = P_{ij} \quad (7)$$

P_{ij} ماتریس ضرایب فزاینده اشتغال غیرمستقیم است. جمع هر ستون آن نفر- شغل غیرمستقیم ایجاد شده ناشی از تزریق اضافی یک واحد مشخص حساب‌های برونزای فعالیت‌های تولیدی توسط آن بخش‌ها را در کل اقتصاد آشکار می‌کند. به این ترتیب می‌توان سه شاخص مهم اشتغال را در یک اقتصاد محاسبه کرد:

۱- شاخص اشتغال مستقیم: این شاخص عبارت از نسبت تعداد اشتغال هر بخش به تولید همان بخش. این شاخص نشان می‌دهد که به ازای یک واحد تولید در بخش چه میزان اشتغال ایجاد می‌شود.

۲- شاخص نرخ اشتغال القایی: با ضرب کردن ماتریس قطری بردار ضریب‌های اشتغال مستقیم بخش‌ها در ماتریس لئونتیف محتویات مستقیم و غیرمستقیم هر واحد تقاضای نهایی به دست می‌آید که نرخ اشتغال القایی و یا ماتریس ضرایب اشتغال مستقیم و غیرمستقیم نامیده می‌شود.

۳- شاخص اشتغال غیرمستقیم: این شاخص از کم کردن ضریب اشتغال مستقیم هر بخش از ضریب اشتغال القایی همان بخش به دست می‌آید.

حال در این بخش شاخص‌های ضرایب اشتغال مستقیم، ضرایب اشتغال غیرمستقیم و ضرایب اشتغال مستقیم و غیرمستقیم (ضرایب توان اشتغال‌زاوی) برای بخش اداره امور عمومی و خدمات شهری استان محاسبه و ارائه می‌شود. جدول شماره ۸، ضرایب اشتغال مستقیم این بخش را در دوره ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۶ نشان می‌دهد.

جدول ۸. ضرایب اشتغال مستقیم اداره امور عمومی و خدمات شهری استان زنجان را در دوره ۱۳۷۹ - ۱۳۸۶

فعالیت	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	متوجه
اداره امور عمومی و خدمات شهری	0.0100	0.0189	0.0184	0.0184	0.0209	0.0248	0.0227	0.0126	0.0183

مأخذ: محاسبات تحقیق

داده‌های جدول بالا حاکی از آن است که بخش اداره امور عمومی و خدمات شهری به طور متوسط در دوره ۷۹ تا ۸۶ دارای ضریب اشتغال ۰.۰۱۸۳ بوده است. این بدان معناست که با افزایش یک واحد از تولید در بخش صنعت ۰.۰۱۸۳ اشتغال ایجاد می‌شود.

جدول شماره ۹ نیز، ضرایب اشتغال غیرمستقیم بخش اداره امور عمومی و خدمات شهری را در دوره ۱۳۷۹-۱۳۸۶ نشان می‌دهد.

جدول ۹. ضرایب اشتغال غیرمستقیم بخش اداره امور عمومی و خدمات شهری استان زنجان را در دوره ۱۳۸۶-۱۳۷۹

فعالیت	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	متوسط
اداره امور عمومی و خدمات شهری	۰.۰۰۰۸	۰.۰۰۰۸	۰.۰۰۰۸	۰.۰۰۰۸	۰.۰۰۰۷	۰.۰۰۰۷	۰.۰۰۰۸	۰.۰۰۰۶	۰.۰۰۰۷

مأخذ: محاسبات تحقیق

بر طبق این جدول، بخش اداره امور عمومی و خدمات شهری به طور متوسط با ضریب ۰.۰۰۰۷ توانسته اشتغال غیرمستقیم ایجاد کند و لذا با افزایش یک واحد از تولید در این بخش می‌توان ۰.۰۰۰۷ اشتغال غیرمستقیم در استان پدید آورد.

اکنون با توجه به محاسبه اشتغال مستقیم و غیرمستقیم می‌توان «ظرفیت اشتغال‌زاوی» بخش اداره امور عمومی و خدمات شهری استان را محاسبه و تحلیل کرد. جدول شماره ۱۰، ارائه دهنده ارقام مربوط به توان اشتغال‌زاوی بخش‌های اقتصادی استان در دوره ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۶ است.

جدول ۱۰. ضرایب اشتغال مستقیم و غیرمستقیم (توان اشتغال‌زاوی) بخش اداره امور عمومی و خدمات شهری استان زنجان در دوره ۱۳۸۶-۱۳۷۹

فعالیت	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	متوسط	رتبه بخش در میان فعالیت‌های اقتصادی استان
اداره امور عمومی و خدمات شهری	۰.۰۰۶۴	۰.۰۰۹۴	۰.۰۰۹۱	۰.۰۰۷۷	۰.۰۰۹۱	۰.۰۰۸۵	۰.۰۰۹۲	۰.۰۰۶۶	۰.۰۰۸۳	۱۱

مأخذ: محاسبات تحقیق

بر اساس تحلیل‌های جدول داده- ستانده اسانی در دوره ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۶ به طور متوسط در اثر تزریق اضافی یک واحد از اقلام تشکیل‌دهنده تقاضای نهایی در استان زنجان، ۰.۰۰۸۳ نفر- شغل در بخش اداره امور عمومی و

خدمات شهری پدید آمده است. به عبارت توان اشتغال زایی این بخش معادل ۰۰۸۳ نفر - شغل به ازای افزایش یک واحد از اقلام موجود در تقاضای نهایی استان است.

۲-۲-۳- ارزیابی تحولات سرمایه‌گذاری استان در بخش اداره امور عمومی و خدمات شهری

به منظور ارزیابی تحولات سرمایه‌گذاری در بخش اداره امور عمومی و خدمات شهری استان، از نسبت سرمایه‌گذاری به تولید از نسبت‌های ملی استفاده شده است. اشکال این روش آن است که نسبت سرمایه‌گذاری به تولید در تمام فعالیتها یکسان در نظر گرفته شده است اما با این وجود تقریب مناسبی از واقعیت ارایه می‌دهد. جدول زیر برآوردی از تحولات سرمایه‌گذاری در بخش اداره امور عمومی و خدمات شهری طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۶ را نشان می‌دهد.

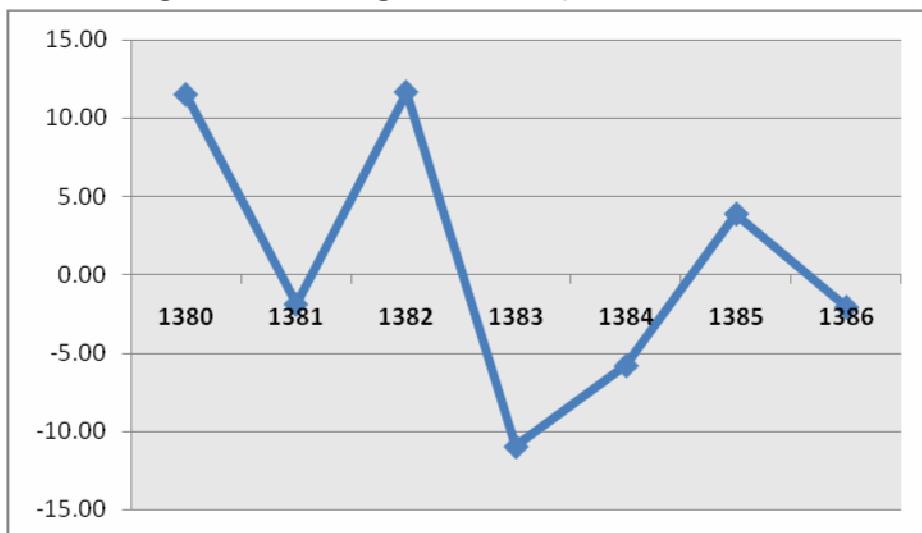
جدول ۱۱. برآوردی از تحولات سرمایه‌گذاری در بخش اداره امور عمومی و خدمات شهری طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۶
میلیون ریال

۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰	۱۳۷۹	شرح
42988 1	43896 7	42259 6	44867 4	50401 3	45139 9	46012 1	41267 6	اداره امور عمومی، و خدمات شهری
-2.07	3.87	-5.81	-10.98	11.66	-1.90	11.50	-	نرخ رشد- درصد

مأخذ: محاسبات تحقیق

همان‌طور که نمودار شماره ۶ نشان می‌دهد، میزان رشد سرمایه‌گذاری در این بخش از روندهای نزولی و صعودی برخوردار بوده است. به طوری که در سال‌های ۱۳۸۰، ۸۲ و ۸۵ دارای رشد مثبت و در سال‌های ۱۳۸۱، ۸۴ و ۸۶ دارای رشد منفی بوده است.

نمودار ۶. روند رشد سرمایه‌گذاری در بخش اداره امور عمومی و خدمات شهری طی سال‌های ۱۳۸۰-۸۶

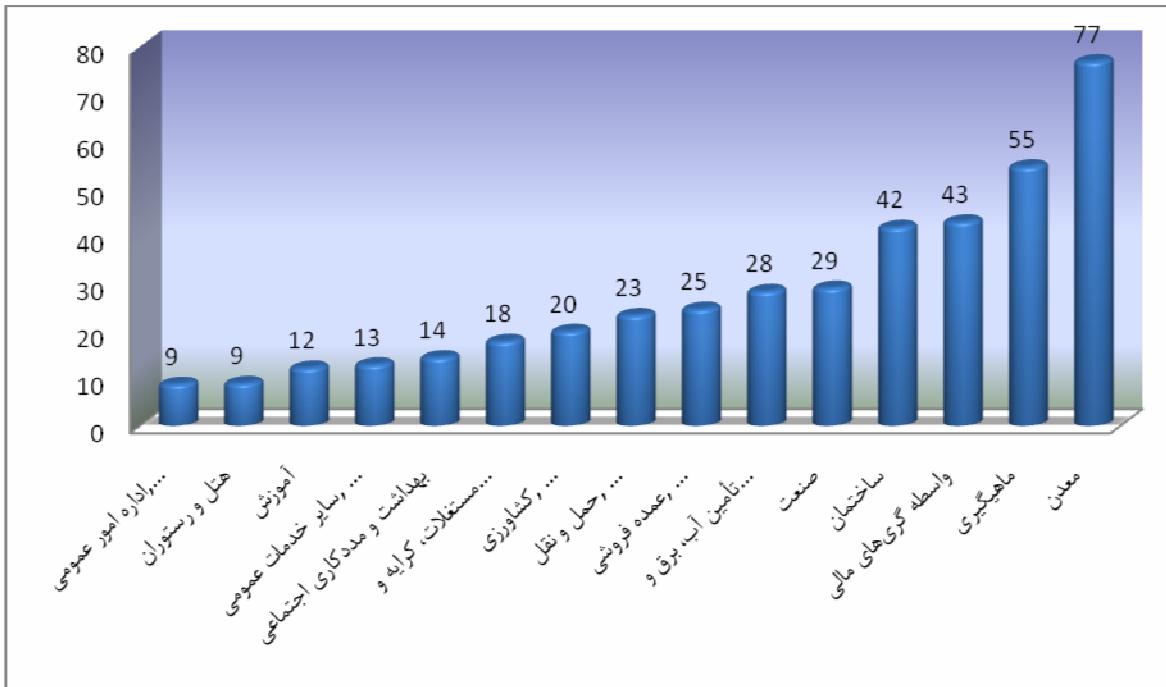
باید توجه داشت که نمی‌توان تنها با توجه به بالاتر بودن ارزش افزوده یک بخش در مورد سرمایه‌گذاری در آن تصمیم‌گیری کرد زیرا ارزش افزوده از سالی به سال دیگر دستخوش نوسانات بسیاری می‌شود و این مسئله ریسک سرمایه‌گذاری را افزون می‌کند. در این بخش از گزارش فعالیت‌های مختلف اقتصادی از منظر ریسک سرمایه‌گذاری مورد بررسی قرار می‌گیرند. از آنجا که انحراف معیار نشان‌دهنده میزان پراکندگی داده‌ها از میانگین می‌باشد می‌تواند معیار مناسبی برای اندازه‌گیری میزان نوسانات در هر بخش و در نتیجه ریسک سرمایه‌گذاری باشد. در جدول شماره ۱۲ میانگین و نیز انحراف معیار ارزش افزوده ۱۵ فعالیت اقتصادی در فاصله زمانی ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۶ محاسبه شده است. با توجه به سهم متفاوت بخش‌ها در ارزش افزوده کل استان و تفاوت چشمگیر این سهم‌ها با هم، انحراف معیار هم متناسب با سهم‌ها به دست می‌آید. لذا برای محاسبه دقیق‌تر میزان ریسک سرمایه‌گذاری در هر فعالیت، درصد انحراف معیار به میانگین محاسبه شده است و این عدد به عنوان معیار اندازه‌گیری ریسک در هر فعالیت منظور شده است.

جدول ۱۲. ریسک سرمایه‌گذاری در هر فعالیت اقتصادی با توجه به ارزش افزوده فعالیت

فعالیت	متوجه ارزش افزوده (میلیون ریال)	سهم از ارزش افزوده استان (درصد)	انحراف معیار	ریسک (درصد)
کشاورزی، شکار و جنگلداری	4127756	20.8	823362	19.9
ماهیگیری	11072	0.1	6053	54.7
معدن	371171	1.9	285346	76.9
صنعت	3462298	17.4	1006852	29.1
تأمین آب، برق و گاز طبیعی	372971	1.9	105808	28.4
ساختمان	2044462	10.3	856409	41.9
عمده‌فروشی، خردفروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای هتل و رستوران	2131923	10.7	525361	24.6
هتل و رستوران	175409	0.9	15713	9.0
حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات	924283	4.7	215459	23.3
واسطه‌گری‌های مالی	289773	1.5	124772	43.1
مستغلات، کرایه و خدمات کسب و کار	2140204	10.8	381701	17.8
اداره امور عمومی، و خدمات شهری	1275352	6.4	111852	8.8
آموزش	1395289	7.0	170263	12.2
بهداشت و مددکاری اجتماعی	805029	4.1	115792	14.4
سایر خدمات عمومی، اجتماعی شخصی و خانگی	342281	1.7	44095	12.9

منبع: یافته‌های تحقیق

نمودار ۷. ریسک سرمایه‌گذاری در فعالیت اقتصادی

با توجه به نمودار و جدول بالا این نتیجه حاصل می‌شود که بخش اداره امور عمومی و خدمات شهری جز فعالیت‌هایی است که از کمترین ریسک سرمایه‌گذاری برخوردار است.

۴- ارزیابی سیاست‌ها و اقدامات اجرایی دستگاه برای توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در برنامه‌های سوم و چهارم توسعه

یکی از وظایف کلیدی سازمان تأمین اجتماعی در استان‌ها ارائه خدمات بیمه‌ای و همچنین پوشش بیمه‌ای کارگاه‌ها می‌باشد. در طول سال‌های برنامه چهارم توسعه کارگاه‌های تحت پوشش بیمه تأمین اجتماعی از ۱۲۸۵۰ بنگاه در سال ۱۳۸۴ به ۲۲۹۲۳ بنگاه در پایان سال ۱۳۸۸ رسیده است که نشان‌دهنده دو برابر شدن کارگاه‌های تحت پوشش در طول برنامه چهارم دارد. همچنین در حدود ۷۰ درصد این کارگاه‌ها در شهرستان زنجان مرکز هستند. جدول شماره ۱۳ روند تحولات کارگاه‌های تحت پوشش اداره کل تأمین اجتماعی بر حسب نوع بیمه در استان زنجان را مشخص می‌کند.

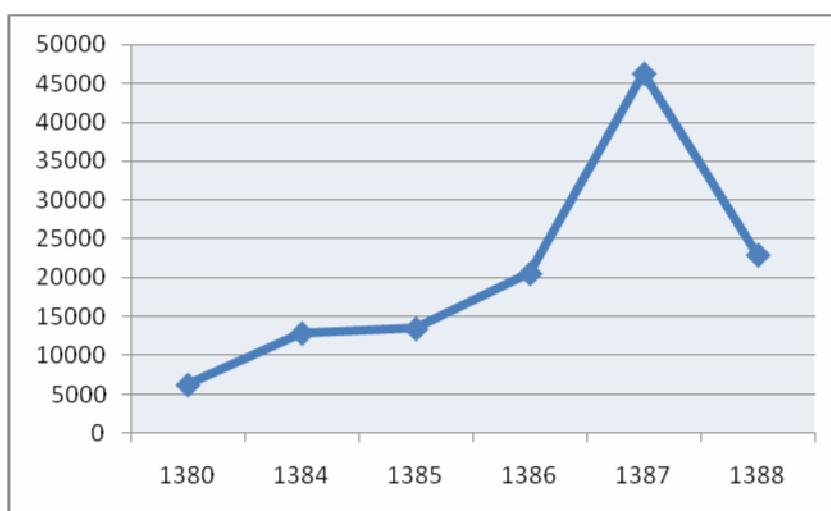
جدول ۱۳. کارگاه‌های زیر پوشش اداره کل تأمین اجتماعی برحسب نوع بیمه در استان زنجان

سال و شهرستان	جمع کل	دولتی (بر مبنای حق بیمه٪.۲۷)			غیردولتی (غیرقراردادی)
		جمع	قراردادی	غیرقراردادی	
ابهر	2929	30	24	6	5972
خداابنده	1861	169	2	167	12342
خرم دره	1084	29	8	21	13039
زنجان	15919	114	1	113	20088
طارم	545	61	3	58	45242
ماهنشان	585	20	3	17	22500
					2899
					1692
					1055
					15805
					484
					565

مأخذ: اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان

همچنین در نمودار شماره ۸ نیز شاهد روند تحولات تعداد کارگاه‌های تحت پوشش بیمه تأمین اجتماعی هستیم. نکته حائز اهمیت در این نمودار رشد شدید تعداد کارگاه‌ها در سال ۱۳۸۷ نسبت به سال ۱۳۸۶ و افت شدید این کارگاه‌ها در سال‌های بعد می‌باشد که این امر شاید به دلیل تحولات ناشی از بنگاه‌های زودبازدھ می‌باشد. به این معنا که افراد دریافت وام متوجه ارائه لیست بیمه به تأمین اجتماعی شده‌اند و پس از دریافت وام عذر کارگران را خواسته‌اند یا کارگاه را تعطیل نموده‌اند.

نمودار ۸. کارگاه‌های زیر پوشش اداره کل تأمین اجتماعی از سال ۱۳۸۰ تا ۸۸

یکی دیگر از شاخص‌های اساسی در این حوزه تعداد بیمه‌شدگان می‌باشد. تعداد بیمه‌شدگان تأمین اجتماعی استان زنجان در سال ۱۳۸۴ برابر با ۸۰۹۴۷ نفر بوده است که این تعداد در سال ۱۳۸۹ به ۱۳۳۴۵۰ نفر رسید که در مقایسه با سال ۱۳۸۸، ۷/۴٪ افزایش یافته است. این بیمه‌شدگان شامل اجباری، اختیاری، مشاغل آزاد، رانندگان بیکاری و بیمه‌شدگان خاص و توافقی (قالبیافان، نویسنده‌گان، روحانیون، بسیجیان، مددجویان کمیته امداد امام، مداھان، باربران، خادمین مساجد، پزشکان، کارآفرینان بنیاد شهید، کارگران ساختمانی) می‌باشند.

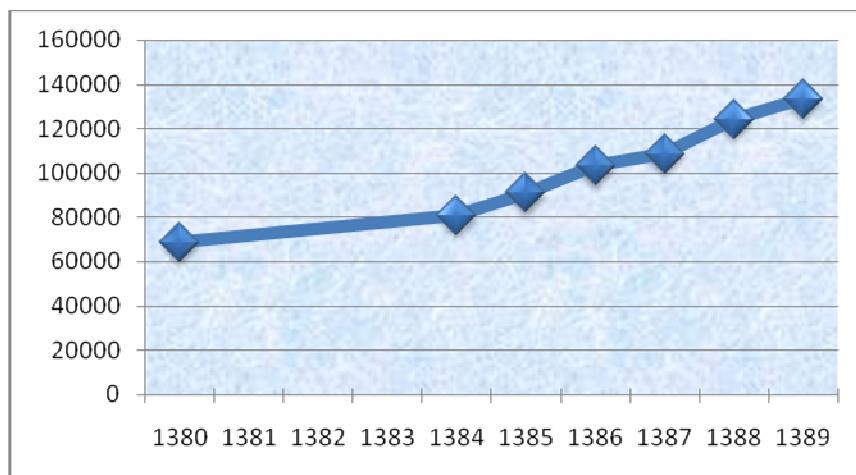
با توجه به جدول شماره ۱۴ و نمودار شماره ۹ کاملاً مشخص است که تعداد بیمه‌شدگان اصلی زیر پوشش اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان سال‌های ۱۳۸۰-۱۳۸۹ روند صعودی داشته است.

جدول ۱۴. بیمه‌شدگان اصلی زیر پوشش اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان

درصد رشد	درصد رشد ۸۴ به ۸۹	سال							واحد اندازه‌گیری	تعداد بیمه‌شدگان
		۱۳۸۹	۱۳۸۸	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۰		
7/4%	64/9%	133450	124269	108475	103139	90897	80947	68703	نفر	

مأخذ: اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان

نمودار ۹. بیمه‌شدگان اصلی زیر پوشش اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان

یکی دیگر از شاخص‌های مورد توجه در عملکرد اداره کل تأمین اجتماعی مقرری‌بگیران بیکاری می‌باشد. تعداد مقرری‌بگیران بیمه بیکاری تأمین اجتماعی استان زنجان در پایان سال ۱۳۸۹ به ۳۹۲۰ نفر رسید که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل، ۱۳/۴٪ افزایش یافته است. همچنین کل هزینه پرداختی به مقرری‌بگیران بیمه بیکاری در پایان سال ۱۳۸۹، ۱۳۷۵۷۹ میلیون ریال بود که در مقایسه با سال قبل، ۸/۵٪ درصد افزایش یافته است. با توجه به جدول شماره ۱۵ و نمودار شماره ۱۰ کاملاً مشخص است که تعداد تعداد مقرری‌بگیران بیمه بیکاری اصلی زیر پوشش اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان سال‌های ۱۳۸۰-۱۳۸۹ روند صعودی داشته است. از عمدۀ علل افزایش تعداد بیمه بیکاری اکثریت کارخانجات روی، نساجی، چینی و سایر کارخانجات بزرگ در سطح استان و بیکاری اغلب کارگران آنها می‌باشد.

جدول ۱۵. تعداد مقرری‌بگیران بیمه بیکاری اصلی زیر پوشش اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان

درصد رشد ۸۸-۸۹	درصد رشد ۸۴ به ۸۹	سال								واحد اندازه‌گیری
		۱۳۸۹	۱۳۸۸	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۰		
13/4%	116/9%	3920	3457	3088	2343	2241	1807	1687	نفر	تعداد مقرری‌بگیران بیمه بیکاری
8/5%	333/8%	137579	126797	78732	56407	42805	31717	12104	میلیون ریال	هزینه‌های بیمه بیکاری

مأخذ: اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان

نمودار ۱۰. تعداد مقرری‌بگیران بیمه بیکاری اصلی زیر پوشش اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان

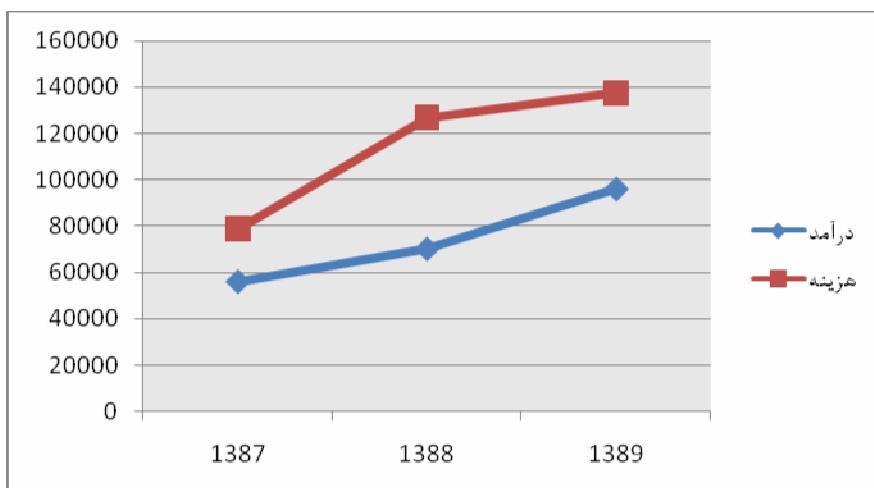
یکی از شاخص‌های مهم در بخش اشتغال بیمه بیکاری می‌باشد. سازمان درصدی از حق بیمه افراد را به عنوان بیمه بیکاری دریافت می‌کند و متضمن می‌شود در موقعی که فرد بیکار شد مبلغی را به عنوان حقوق دوران بیکاری پرداخت نماید. با توجه به جدول شماره ۱۶ و نمودار شماره ۱۱ که درآمد و هزینه بیمه بیکاری را نشان می‌دهد مشخص است که هزینه بیمه بیکاری برای اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان بسیار بیشتر از درآمد آن می‌باشد به عبارتی نسبت هزینه‌های بیمه بیکاری به درآمدهای آن بزرگتر از ۱ است و این محل اداره دچار زیان می‌شود. تعطیلی کارگاهها و اخراج کارکنان یکی از دلایل عدمه بیکاری روزافزون در استان زنجان در طول برنامه چهارم توسعه می‌باشد.

جدول ۱۶. درآمد- هزینه بیمه بیکاری استان زنجان (میلیون ریال)

سال	درآمد	هزینه
1387	56137	78732
1388	70280	126797
1389	96144	137579

مأخذ: اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان

نمودار ۱۱. مقایسه درآمد هزینه بیمه بیکاری استان زنجان

یکی از اقلام اساسی تشکیل‌دهنده هزینه‌های اداره کل تأمین اجتماعی عبارت است از هزینه‌های تعهدات بلندمدت اداره که عبارتست از حقوق و مزایای مستمری‌بگیران اداره کل تأمین اجتماعی. تعداد مستمری‌بگیران اصلی زیر پوشش اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان نیز طی سال‌های ۱۳۸۰-۱۳۸۹ روند رو به رشدی داشته است.

تعداد کل مستمری‌بگیران تأمین اجتماعی استان زنجان در سال ۱۳۸۹ به ۱۸۴۱۹ خانوار رسید که در مقایسه با مدت مشابه در سال ۱۳۸۸، ۹٪ افزایش یافته است. این مستمری‌بگیران شامل بازنیسته، از کارافتاده و بازمانده می‌شوند. نسبت بیمه شده به مستمری‌بگیر در استان طی سال ۱۳۸۹، ۷/۲۵ بود یعنی به ازای هر ۷/۲۵ بیمه شده یک نفر مستمری‌بگیر وجود دارد، نکته قابل تأمل اینکه طی سال‌های اخیر نرخ رشد مستمری‌بگیران از بیمه‌شدگان پیشی گرفته است که می‌تواند یکی از چالش‌های عمده صندوق تأمین اجتماعی در سال‌های پیش رو محسوب گردد.

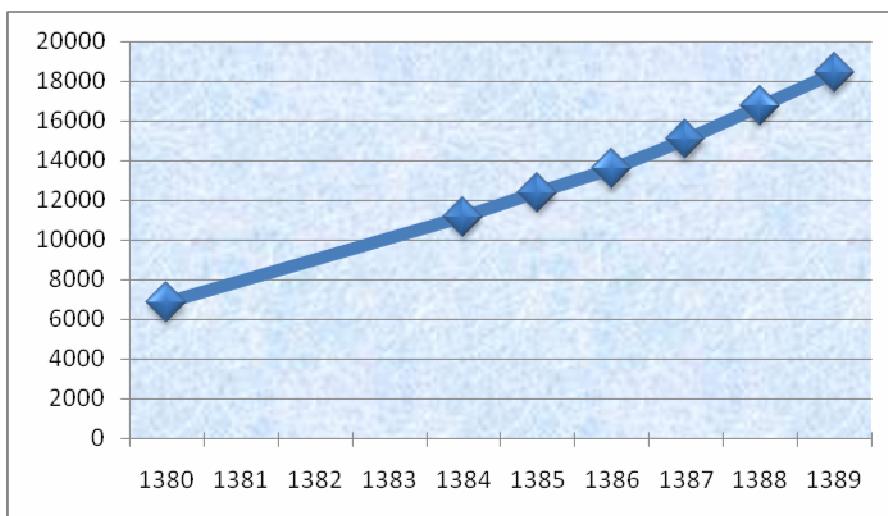
جدول شماره ۱۷ و نمودار شماره ۱۲ روند تحولات تعداد مستمری‌بگیران اصلی تحت پوشش اداره کل تأمین اجتماعی را نشان می‌دهد.

جدول ۱۷. تعداد مستمری‌بگیران اصلی زیر پوشش اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان

درصد رشد ۸۸ به ۸۹	درصد رشد ۸۴ به ۸۹	سال								تعداد مستمری‌بگیران
		۱۳۸۹	۱۳۸۸	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۰	واحد اندازه‌گیری	
9/9%	65%	18419	16766	15043	13569	12374	11163	6843	نفر	

مأخذ: اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان

نمودار ۱۲. تعداد مستمری‌بگیران اصلی زیر پوشش اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان

علاوه بر تعداد مستمری بگیران اصلی اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان، رقم تعهدات بلندمدت پرداختی به مستمری بگیران نیز تا پایان سال ۱۳۸۹، ۱۰۳۵۷۱۲ میلیون ریال بود که نسبت به مدت مشابه سال قبل، ۲۰.۱ درصد افزایش یافته است. این مستمری‌ها شامل حقوق و مزایایی همچون عیدی، بن، حق اولاد، عائله‌مندی و... می‌باشند.

همچنین در اجرای بند ۳۹ قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور مبنی بر پرداخت یارانه به مستمری بگیران، مبلغ ۱۴ میلیارد تومان در طی سال ۸۹ علاوه بر مستمری استحقاقی به مستمری بگیران اداره کل تأمین اجتماعی در استان زنجان پرداخت گردید. جدول شماره ۱۸ روند رشد این تعهدات را به خوبی نشان می‌دهد.

جدول ۱۸. وضعیت تعهدات بلندمدت تأمین اجتماعی استان زنجان

درصد افزایش	سال ۱۳۸۹	سال ۱۳۸۸	سال
20.1%	1035712	862159	تعهدات بلندمدت (میلیون ریال)
6.4%	140700	132200	پرداخت یارانه به مستمری بگیران در اجرای بند ۳۹ قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور

مأخذ: اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان

در مجموع مشاهده می‌شود که شاخص‌هایی نظیر رشد جمعیت تحت پوشش و همچنین کارگاه‌های تحت پوشش بیمه افزایش قابل ملاحظه‌ای داشته است اما شاخص‌هایی نظیر هزینه‌های بلندمدت و کوتاه مدت اداره کل از وضعیت مطلوبی برخوردار نیستند.

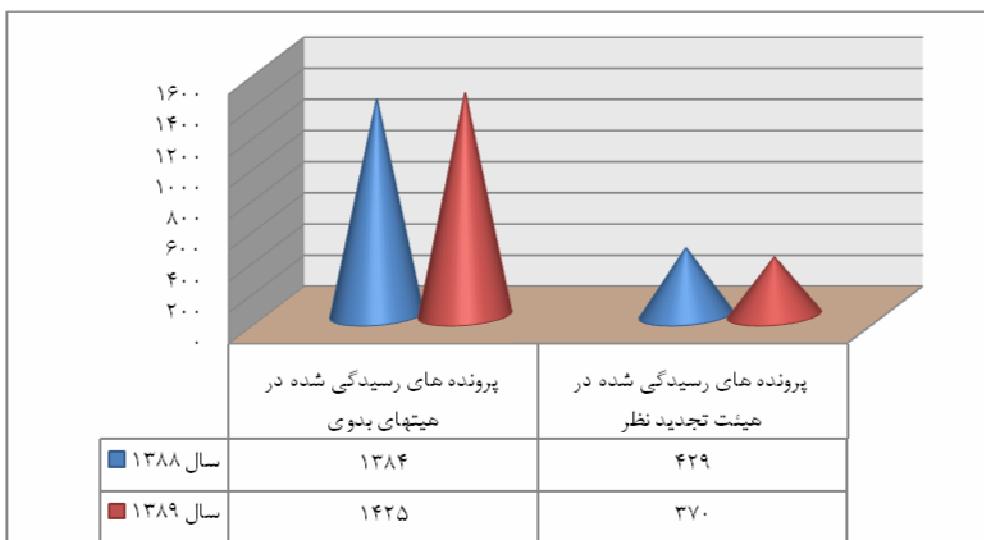
به عنوان یکی دیگر از معیارهای ارزیابی عملکرد اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان، به مقوله وضعیت پرونده‌های مطروحه در هیئت‌های بدوی و تجدید نظر می‌پردازیم. به طور کلی مجموع پرونده‌های رسیدگی شده در هیئت‌های بدوی شب تأمین اجتماعی استان زنجان طی سال ۱۳۸۹ با ۳ درصد افزایش نسبت به سال قبل به ۱۴۲۵ مورد رسید که نشانگر افزایش اعتراضات کارفرمایان می‌باشد. همچنین پرونده‌های رسیدگی شده در هیئت تجدید نظر اداره کل استان نیز طی سال ۱۳۸۹ با ۱۳.۸ درصد کاهش به ۳۷۰ مورد رسید که افزایش صحت پرونده‌های رسیدگی شده در شعبه‌ها را نشان می‌دهد. یکی از اقداماتی که اداره کل تأمین اجتماعی می‌تواند در خصوص کم شدن این پرونده‌ها و افزایش سرعت رسیدگی به این پرونده‌ها انجام دهد کاستن از بروکراسی‌های اداری می‌باشد. این بروکراسی‌ها هم خسته‌کننده و هم بعضاً زائد می‌باشند. جدول شماره ۱۹ و

نمودار شماره ۱۳ نشانگر وضعیت پرونده‌های رسیدگی شده در هیئت‌های بدوی و تجدید نظر استان طی سال‌های ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹ می‌باشد.

جدول ۱۹. پرونده‌های رسیدگی شده در هیئت‌های بدوی و تجدید نظر استان

درصد افزایش	سال ۱۳۸۹	سال ۱۳۸۸	سال
3.0%	1425	1384	پرونده‌های رسیدگی شده در هیئت‌های بدوی
-13.8%	370	429	پرونده‌های رسیدگی شده در هیئت تجدید نظر

نمودار ۱۳. پرونده‌های رسیدگی شده در هیئت‌های بدوی و تجدید نظر استان

۵- تحلیل نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای اشتغال در بخش‌های تحت تصدی و نظارت دستگاه به منظور تعیین مزیت‌های نسبی و رقابتی بخش‌های تولیدکننده کالاها و خدمات قابل مبادله در بازار

۱-۵- نقاط قوت

✓ نیروی انسانی متخصص: از ویژگی‌های مثبت اداره کل تأمین اجتماعی استان دارا بودن نیروهای انسانی متخصص در این اداره است که باعث تسهیل مسائل و مشکلات کارفرمایان می‌شود.

✓ **امکانات زیربنایی و درمانی مناسب:** اداره در استان دارای امکانات زیربنایی و درمانی مانند بیمارستان و درمانگاه است.

✓ **الکترونیکی شدن پارهای از اقدامات اجرایی:** در سایت طراحی شده اطلاعات مورد نیاز بیمه‌شدگان، کارفرمایان و مستمری‌بگیران مانند انواع کمک‌های کوتاه مدت، دفترچه‌های درمانی، سوابق، تقسیط بدھی، مشاهده فیش حقوقی مستمری و ... گنجانده شده است.

۲-۵- نقاط ضعف

✓ **پیشی گرفتن مصارف بر منابع:** یکی از شاخص‌های اساسی در پایداری صندوق‌های بیمه‌ای پیشی گرفتن مصارف این صندوق‌ها بر منابع آن می‌باشد. همان‌طوری که در برخی از اقلام تعهدات اداره مشاهده می‌شود هزینه‌های اداره بیش از درآمدهای آن است که ممکن است به ورشکستگی بنگاه منجر شود.

✓ **بدھی دولت به اداره کل تأمین اجتماعی استان:** یکی از اجزای درامدی اداره کل تأمین اجتماعی سهم دولت در حق بیمه کارگران می‌باشد که معادل ۳درصد می‌باشد. دولت هم اکنون بیش از ۲۰ هزار میلیارد تومان بدھی به اداره کل تأمین اجتماعی دارد.

✓ **حل و فصل اختلافات با کارفرما:** یکی از معضلات کارفرمایان با اداره کل تأمین اجتماعی رسیدگی به دعاوی می‌باشد که متأسفانه هم به دلی بروکراسی پیچیده و هم به دلیل یک جانبه‌گرایی اداره باعث ایجاد مشکلات فراوانی برای کارگران شده است.

✓ **گستردگی نبودن شبکه‌ها در سطح استان:** اداره کل تأمین اجتماعی استان در بسیاری از شهرستان‌های استان شعبه ندارد و دریافت لیست بیمه کارگران به صورت دستی انجام می‌شود و کارفرما باید از شهرستان به مرکز استان بیاید که فرایندی زمانبر است.

✓ **پائین آمدن نسبت پشتیبانی:** نسبت پشتیبانی عبارتست از تعداد افرادی که حق بیمه پرداخت می‌کنند به تعداد مستمری‌بگیران که هر چه این رقم بیشتر باشد نشان‌دهنده پایداری بیشتر اداره کل تأمین اجتماعی می‌باشد. این رقم در سالیان گذشته از رقم ۱۰ به رقمی نزدیک به ۵ رسیده است.

✓ عدم سه جانبه‌گرایی در مناسبات: مناسبات مدیریتی اداره کل تأمین اجتماعی باید با رعایت اصل سه جانبه‌گرایی بین دولت، کارفرمایان و کارگران برقرار شود. متأسفانه این سه جانبه‌گرایی در اداره کل تأمین اجتماعی مشاهده نمی‌شود.

۳-۵- فرصت‌ها

✓ رشد فرهنگ بیمه در استان: با افزایش سطح اگاهی‌ها در جامعه و همچنین تلاش برای ایجاد آینده‌ای امن، فرهنگ استفاده از بیمه هم در جامعه رشد کرده و باعث تمایل زیاد افراد به بیمه‌های تأمین اجتماعی شده است.

✓ وجود فرصت‌های سرمایه‌گذاری در زنجان: وجود این فرصت‌ها موجب می‌شود که با رشد کسب و کار در استان ورودی تأمین اجتماعی نیز افزایش می‌یابد و این موجب رشد منابع و همچنین افزایش ثبات صندوق بیمه‌ای تأمین اجتماعی می‌شود.

✓ امکان ایجاد سامانه‌های الکترونیکی و اینترنتی: با رشد فناوری‌های اینترنتی می‌توان بسیاری از فعالیت‌هایی که هم اکنون نیازمند حضور فیزیکی افراد و کارفرمایان است، به صورت غیرحضوری هم انجام شود.

✓ رشد جمعیت فعال: این امر موجب ایجاد پتانسیل خوبی برای حضور در بازار کار و به تبع آن افزایش نسبت پشتیبانی در اداره می‌شود.

۴-۵- تهدیدات

✓ افزایش نرخ بیکاری: این امر در استان زنجان موجب بالارفتن هزینه‌های بیمه بیکاری اداره کل تأمین اجتماعی از یک طرف و از طرف دیگر موجب کم شدن درآمدهای آن از محل حق بیمه می‌شود.

✓ تحریم‌های بین المللی: این تحریم‌ها بعضًا موجب تعطیلی کارخانه‌ها و کارگاه‌ها و همچنین بیکار شدن کارگران می‌شود که تبعات منفی بر منابع اداره کل تأمین اجتماعی می‌گذارد.

✓ مهاجرت جمعیت: این امر موجب خروج جمعیت بالاخص جمعیت فعال از استان می‌شود که بالقوه موجب کاهش افراد تحت پوشش اداره کل می‌شود.

۶- تعیین اهداف کمی دستگاه در دوران برنامه پنجم

اداره کل تأمین اجتماعی یک نهاد عمومی غیردولتی است که به صورت مستقیم در اشتغال و توسعه آن در استان نقش ندارد و نباید از این نهاد انتظار سرمایه‌گذاری‌های زیربنایی در امر توسعه و اشتغال داشت. جنس فعالیت‌های اداره کل تأمین اجتماعی استان از این نوع است که به صورت غیرمستقیم در توسعه اشتغال نقش دارند فلذا نباید به دنبال ارقامی مانند نرخ رشد فعالیت و بهره‌وری در آن بود. با این حال آنچه در ادامه می‌آید شاخص‌هایی است که امکان پیش‌بینی آنها برای اداره کل تأمین اجتماعی ممکن است.

بر طبق پیش‌بینی‌های صورت گرفته در سند راهبردی توسعه استان، قرار است تعداد بیمه‌شده‌گان موجود در استان از رقم ۴۱۶۷۹۳ نفر در سال ۱۳۸۸ به رقم ۹۰۹۷۹۴ نفر در سال ۱۳۹۴ برسد. این یعنی سالانه به طور متوسط رشد ۲۴ درصدی در تعداد بیمه‌شده‌گان استان را شاهد خواهیم بود که به نظر منطقی می‌رسد و اگر همه کارگران و افراد شاغل به کار تحت پوشش خدمات تأمین اجتماعی قرار بگیرند می‌توان رقم بیشتری را نیز تأمین کرد. جدول زیر اهداف کمی توسعه بخش رفاه، تأمین اجتماعی و امور ایثارگران استان را نشان می‌دهد.

جدول ۲۰. اهداف توسعه بخش رفاه، تأمین اجتماعی و امور ایثارگران

ردیف	شاخص‌های کلیدی توسعه	واحد اندازه‌گیری	وضعیت سال پایه		پیش‌بینی سال ۱۳۹۴
			مقدار	سال	
۱	جمعیت برخوردار از خدمات بیمه‌ای	نفر	۹۰۹۷۹۴	۴۱۶۷۹۳	۱۳۸۸
۲	جمعیت برخوردار از خدمات مددکاری	نفر	۳۰.۰۰۰	۲۶۴۷۳	۱۳۸۸
۳	جمعیت برخوردار از خدمات توانبخشی	نفر	۱۸.۰۰۰	۱۳۲۲۰	۱۳۸۸
۴	جمعیت برخوردار از خدمات پیشگیری از معلولیت‌ها	نفر	۲۸۷۷۲۴	۲۴۳۸۳۴	۱۳۸۸
۵	جمعیت برخوردار از خدمات حمایتی در زمینه اشتغال	طرح	۱۰.۰۰۰	۷۱۱۸	۱۳۸۸
۶	جمعیت برخوردار از خدمات حمایتی در زمینه مسکن	نفر	۲.۰۰۰	۲۳۹۷	۱۳۸۸

مأخذ: سند برنامه راهبردی استان زنجان

۷- راهبردهای اساسی اشتغال دستگاه در دوران برنامه پنجم

به دنبال طرح نقاط قوت، ضعف، تهدید و فرصت‌های بخش رفاه و تأمین اجتماعی استان زنجان، برخی موضوعات استراتژیک به شرح زیر برای این بخش استخراج شد که تلاش جهت تحقق هر یک و انجام

برنامه‌ریزی‌های لازم، به طور مستقیم و غیرمستقیم موجب افزایش اشتغال استان می‌شود. این محورها عبارتند از:

- پوشش‌های بیمه‌ای
  - آگاهسازی و اطلاع‌رسانی جهت گسترش پوشش‌های بیمه‌ای
  - گسترش نظارت بر وضعیت بیمه‌ای افراد شاغل در بخش غیردولتی
  - پوشش‌های بیمه‌ای مددجویان
- مسکن جامعه هدف
  - افزایش مشارکت بخش خصوصی، غیردولتی و خیرین استان در احداث و تأمین مسکن جامعه هدف
  - توسعه و گسترش بخش خدمات در حوزه مسکن اشتغال جامعه هدف
  - گسترش آموزش‌های فنی و حرفه‌ای جهت ایجاد اشتغال پایداری برای جامعه هدف
  - گسترش فرصت‌های شغلی آسیب‌های اجتماعی
  - توسعه طرح‌های آگاهسازی عمومی و افزایش مهارت‌های زندگی
  - تقویت و توسعه مراکز و خدمات اجتماعی
  - گسترش سازمان‌های غیردولتی و گروه‌های همیار معلولیت‌ها و اختلالات روانی
  - تقویت و توسعه مراکز خدمات توانبخشی
  - پیشگیری از معلولیت‌ها
  - گسترش سازمان‌های غیردولتی در امور توانبخشی
  - ایجاد بستر مناسب جهت حضور معلولین در جامعه بهره‌وری سرمایه‌های انسانی
  - توانمندسازی کارکنان بخش انگیزش پرسنل بخش

- تحول در آموزش و ارتقای مهارت کارکنان بخش عمومی و خصوصی و ظرفیت‌های مدیریت در بخش دولتی و خصوصی مناسب با تقاضای بازار کار

○ یکی از شاخص‌های مهمی که با توجه به فعالیت‌های اداره کل تأمین اجتماعی می‌تواند به رشد و بالندگی خدمات این اداره کمک شایانی نماید رشد فعالیت‌های آموزشی و ارتقا مهارت‌های کارکنان آن می‌باشد. این امر به صورت مستقیم می‌تواند بسیاری از مشکلات کارفرمایان را با اداره برطرف کند. در جدول شماره ۲۰ عملکرد اداره کل تأمین اجتماعی در حوزه آموزش نیروی انسانی ارائه شده است.

جدول ۲۱. عملکرد آموزش اداره کل تأمین اجتماعی استان زنجان

ردیف	عنوان دوره بر حسب گروه	تعداد دوره		مدت		تعداد فراگیران		نفر ساعت	
		۱۳۸۹	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۸۸
۱	اتوماسیون	344	120	16	15	40	16	2	2
2	مدیریتی	320	272	35	39	25	14	4	2
3	عمومی	2349	3437	314	335	60	195	9	5
4	ICDL	192	7041	16	311	12	255	1	7
5	تخصصی-شغلی	3783	2288	408	310	221	152	18	16
6	برون سازمانی (اعزام)	296	642	35	82	160	156	15	17
جمع		7284	13800	824	1092	518	788	49	49

مأخذ: اداره کل تأمین اجتماعی استان

- سیاست‌ها و اقدامات اجرایی دستگاه برای پیشبرد اهداف توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در دوران برنامه پنجم

- مطالعه و احداث ۴۵ ندامتگاه

- مطالعه طرح‌های تأمین و انتقال آب در محدوده شرکت سهامی سازمان آب زنجان

۹- برنامه دستگاه برای سازماندهی و اجرای طرح‌های سرمایه‌گذاری بخش عمومی، خصوصی و تعاونی

جدول زیر تعداد پروژه‌های ملی در دست اجرا را در فعالیت اداره امور عمومی، دفاعی و تأمین اجتماعی نشان می‌دهد. مشخص است که در این رشته فعالیتی از مجموع ۷۵ طرح ملی در استان، ۴ طرح به این بخش اختصاص دارد.

جدول ۲۲. پروژه‌های ملی در دست اجرا بر حسب فعالیت

ردیف	فعالیت	تعداد طرح‌ها	سهم
۱	اداره امور عمومی، دفاعی و تأمین اجتماعی	۴	۵.۳۳
جمع		۷۵	۱۰۰

مأخذ: معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور

همچنین جدول زیر نشان دهنده پروژه‌های استانی در دست اجرا در بخش اداره امور عمومی، دفاعی و تأمین اجتماعی است. از ۱۳۹۸ طرح استانی، سهم این بخش معادل ۵۹ طرح (۴.۲۲ درصد) می‌باشد.

جدول ۲۳. پروژه‌های استانی در دست اجرا بر حسب فعالیت

ردیف	فعالیت	تعداد طرح‌ها	سهم
۱	اداره امور عمومی، دفاعی و تأمین اجتماعی	۵۹	۴.۲۲
جمع		۱۳۹۸	۱۰۰

مأخذ: معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور

جدول زیر گویای پروژه‌های استانی بخش اداره امور عمومی، دفاعی و تأمین اجتماعی به تفکیک شهرستان‌هاست. با توجه به جدول این نتیجه حاصل می‌شود که شهرستان زنجان دارای بیشترین طرح (۱۳ طرح) در فعالیت اداره امور عمومی، دفاعی و تأمین اجتماعی می‌باشد. و شهرهای ابهر، طارم، خدابنده، ماهنشان، خرمدره و ایجرود، در میانه قرار دارند.

جدول ۲۴. پروژه‌های استانی در فعالیت اداره امور عمومی، دفاعی و تأمین اجتماعی

ردیف	شهرستان	تعداد طرح	سهم
۱	ابهر	۹	۱۲.۲۵
۲	ایجرود	۵	۸.۴۷
۳	خداابنده	۷	۱۱.۸۶
۴	خرمده	۶	۱۰.۱۷
۵	درسطح استان	۴	۶.۷۸
۶	زنجان	۱۳	۲۲.۰۳
۷	طارم	۸	۱۳.۵۶
۸	ماهنشان	۷	۱۱.۸۶
جمع کل استان			۱۰۰
۵۹			

مأخذ: معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور

۱۰- برآورد سرمایه‌گذاری مورد نیاز برای تحقق اهداف کمی دستگاه به تفکیک بخش‌های عمومی، خصوصی و تعاونی در دوران برنامه پنجم برای فعالیت‌های تحت پوشش دستگاه

۱-۱- برآورد سرمایه‌گذاری در دوره برنامه پنجم توسعه

جهت برآورد سرمایه‌گذاری در دوران برنامه پنجم به سه شیوه عمل شد. ابتدا با استفاده از جدول داده ستانده سرمایه‌گذاری مورد نیاز برای هر فرصت شغلی جدید در استان به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی محاسبه گردید و در مشاغل جدید مورد نیاز استان به تفکیک فعالیت‌ها ضرب شد. و به این ترتیب سرمایه‌گذاری استان محاسبه گردید ولی نتایج دچار کم برآورده بود و میزان آن با تولید ناخالص داخلی استان تطابق نداشت. در روش دوم از نسبت افزایش سرمایه به افزایش محصول (ICOR) استفاده گردید. نتایج این روش بهتر از روش اول بود و به نظر می‌رسید با سهم سرمایه‌گذاری در تولید ناخالص داخلی تطابق دارد. در روش سوم از نسبت سرمایه‌گذاری به تولید در بخش‌های مختلف در جدول داده ستانده استانی استفاده شد. در نهایت نتایج روش دوم مبنای تنظیم سند قرار گرفت چرا که هم با معیار سهم سرمایه‌گذاری در تولید ناخالص داخلی تطابق داشت و هم سهم بخش‌های مختلف از سرمایه‌گذاری استان منطقی بود.

پیش‌بینی می‌شود در دوره برنامه پنجم توسعه سرمایه‌گذاری در استان زنجان از 6856615 میلیون ریال در سال ۱۳۹۰ به 10285627 میلیون ریال در سال ۱۳۹۴ ارتقا یابد. در این دوره سرمایه‌گذاری در استان زنجان

صورت گیرد. در واقع لازمه رشد ۸.۲ درصدی تحقق آن است که در این دوره مجموعاً 42405382 میلیون ریال سرمایه‌گذاری در استان انجام شود و در صورتی که تلاش لازم برای تحقق این میزان سرمایه‌گذاری صورت نپذیرد بیکاری در استان بش از ۷ درصد خواهد شد.

در فاصله سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴ سهم بخش صنعت از سرمایه‌گذاری بیش از سایر بخش‌ها و بالغ بر 10337606 میلیون ریال است و ۲۴.۴ درصد از سرمایه‌گذاری استان به این بخش اختصاص خواهد یافت. واسطه گری مالی و عمده‌فروشی، خرده‌فروشی، تعمیر وسایل نقلیه موتوری و کالاهای شخصی و خانگی به ترتیب با سهم‌هایی معادل ۱۷.۹ و ۱۳.۱ درصد در رتبه‌های بعدی سرمایه‌گذاری استان زنجان قرار می‌گیرند. پیش‌بینی می‌شود کمترین سرمایه‌گذاری در شیلات انجام گیرد، به طوری که اعداد برآورده نشان می‌دهد که این بخش در دوره برنامه پنجم در مجموع ۳۱۳۷۰ میلیون ریال سرمایه را جذب می‌کند. هتل و رستوران و مستغلات، اجاره و فعالیت‌های کار و کسب از دیگر بخش‌هایی هستند که طبق پیش‌بینی‌های صورت گرفته کمترین سرمایه‌گذاری در آنها انجام می‌پذیرد.

جدول ۲۵. پیش‌بینی سرمایه‌گذاری بر حسب فعالیت‌های عمده اقتصادی در دوران برنامه پنجم توسعه به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ (میلیون ریال)

جمع برنامه پنجم	دوران برنامه پنجم ^۱					شرح
	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰	
4428514	1026638	950770	880504	815433	755170	کشاورزی، شکار و جنگلداری
13703	3023	2875	2734	2599	2472	شیلات
2054164	496913	449574	406745	367997	332935	استخراج معدن
10337606	2609087	2304849	2036085	1798661	1588924	صنعت- ساخت
1433987	332490	307894	285109	264010	244484	تامین برق، گاز و آب
921732	238277	207613	180895	157615	137331	ساختمان
5573552	1330906	1212780	1105139	1007055	917671	عمده‌فروشی، خرده‌فروشی، ...
106611	22809	22040	21295	20580	19887	هتل و رستوران
3409780	801143	736550	677161	622561	572365	حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات
7572483	1883925	1677883	1494372	1330932	1185371	واسطه‌گری‌های مالی
233423	52093	49235	46536	43986	41572	مستغلات، اجاره و فعالیت‌های کار و کسب
1001343	221547	210358	199731	189642	180065	اداره امور عمومی، ...
2754190	654191	597868	546402	499359	456369	آموزش
1757899	418656	382057	348656	318174	290357	بهداشت و مددکاری اجتماعی
806396	193928	176026	159776	145026	131640	سایر خدمات
42405382	10285627	9288371	8391141	7583629	6856615	جمع

مأخذ: محاسبات مشاور استانی

۲-۱۰- سرمایه‌گذاری مورد نیاز در برنامه پنجم استان به تفکیک بخش عمومی، خصوصی و تعاونی

با توجه به ارزیابی‌های کارشناسی، سرمایه‌گذاری مورد نیاز به تفکیک گروه‌های عمدۀ فعالیت و به تفکیک بخش‌ها به شرح ذیل برآورده است.

طبق جدول زیر ملاحظه می‌شود که در فعالیت‌های اداره امور عمومی، دفاع و تامین اجتماعی اجرای کل سرمایه‌گذاری در دوران برنامه پنجم به میزان ۱۰۰.۱۳ میلیارد ریال است که از این میزان سهم بخش تعاونی معادل ۲۰.۰، بخش عمومی ۸۰۱.۱ و بخش خصوصی معادل ۱۸۰.۲ میلیارد ریال می‌باشد. به این ترتیب سهم بخش عمومی بیش از سایر بخش‌هاست.

جدول ۲۶. سرمایه‌گذاری مورد نیاز در برنامه پنجم استان به تفکیک گروه‌های عمدۀ فعالیت و بخش مجري به قيمت ثابت سال ۱۳۸۶ (مليار ریال)

توزيع سرمایه‌گذاری			کل سرمایه‌گذاری در دوران برنامه پنجم	گروه‌های عمدۀ فعالیت
خصوصی	عمومی	تعاونی		
180.2	801.1	20.0	۱۰۰.۱۳	داره امور عمومی، دفاع و تامین اجتماعی اجرای
32513.5	4464.5	5427.4	۴۲۴۰۵.۴	جمع

مأخذ: محاسبات مشاور استانی

۱۱- تأمین منابع مالی برای سرمایه‌گذاری‌های بخش عمومی، خصوصی و تعاونی در دوران برنامه پنجم

به طور کلی تأمین منابع مالی این بخش جهت انجام سرمایه‌گذاری از محل بودجه ملی، بودجه استانی و درآمد اختصاصی دستگاه تأمین می‌شود.

۱۲- تعهدات دستگاه برای تسهیل ایجاد اشتغال و توسعه سرمایه‌گذاری در بخش‌های خصوصی و تعاونی

در این بند به ارایه برخی تعهدات دستگاه در حوزه‌های کمک‌های فنی، آموزش، معافیت‌های مالیاتی برای سرمایه‌گذاران، خصوصی‌سازی، ساده‌سازی مقررات و مبارزه با فساد اداری می‌پردازیم.

مجموعه فعالیت‌هایی که در چارچوب این محورها صورت می‌گیرد، موجب افزایش اشتغال و انجام سرمایه‌گذاری در طول برنامه پنجم خواهد شد.

۱-۱۲- کمک‌های فنی

- سرمایه‌گذاری و تشویق کارفرمایان به استفاده از تکنولوژی‌های جدید و رعایت موارد ایمنی
- جذب، تطبیق، اصلاح، نوآوری و توسعه فناوری و بکارگیری در دستگاه
- افزایش توانمندی‌های استان در زمینه خدمات بهداشتی و درمانی افراد تحت پوشش
- تهییه روش‌هایی برای بالابردن امکانات یارانه‌ای دستگاه

۲-۱۲- آموزش

- ارایه برنامه‌های کوتاه مدت و بلندمدت در خصوص برگزاری دوره‌های آموزشی برای کارفرمایان و مدیران
- برگزاری دوره آموزشی ویژه مدیران ارشد دستگاه
- ایجاد ارتباط مؤثر و مداوم میان کارفرمایان و دستگاه
- برگزاری جلسات، نشستها، سeminارها، کارگاه‌های آموزشی و همایش جهت ارایه آموزش‌های تکمیلی برای واحدهای بزرگ
- برگزاری دوره‌های آموزشی تخصصی متناسب با نیازهای کارشناسان و دستاندرکاران تأمین اجتماعی

۳-۱۲- بخشودگی جرایم برای کارفرمایان

- بخشودگی قسمتی از جریمه‌های کارفرمایان متخلوف می‌تواند راهکار مناسبی جهت توسعه اشتغال باشد.

۴-۱۲- خصوصی‌سازی

- واگذاری امور و وظایف تصدی‌گری دستگاه به بخش خصوصی مانند خدمات بهداشتی و درمانی
- واگذاری امور چاپ و تکثیر، نظافت و باغبانی دستگاه به بخش خصوصی

۱۲-۵- ساده‌سازی مقررات و تشریفات اداری

- اتخاذ رویه یکسان به منظور هدفمند ساختن فعالیت‌های دستگاه در سطح استان
- اصلاح فرایندهای اداری جهت تسهیل فعالیت‌های کارفرمایان
- تشکیل جلسات برای روان‌سازی سیستم اداری دستگاه‌های اجرایی مرتبط با اداره کل تأمین اجتماعی مانند اداره کار و امور اجتماعی

۱۲-۶- مبارزه با فساد اداری

- تهییه گزارش ماهانه از فعالیت‌های بازرسان اداره کل تأمین اجتماعی
- بازدید از بخش‌هایی که به طور مستقیم مرتبط با کارفرمایان هستند

۱۲-۷- سرمایه‌گذاری در پروژه‌های مکمل

- سرمایه‌گذاری در فناوری اطلاعات (IT)
- استفاده مطلوب از امکانات و زیرساخت‌های استان در حوزه‌های مربوط به بهداشت با همکاری وزارت بهداشت